

सारथी

दिवाळी २०१३

सोनेरी प्रकाशात,
पहाट सारी न्हाऊन गेली,
आनंदाची उधळण करीत,
आली दिवाळी आली,
नवे लेण भरजारी,
द्वारी रांगोळी न्यारी,
गंध प्रेमाचा उधळीत,
आली आली दिवाळी आली.

Best in Class™

Education Center

Give your child the gift of a lifetime

Enrichment Program

- Suitable for pre-K through 12th grade
- Designed to prepare for standardized tests
- Qualified instructors who actively teach
- Small class sizes with set schedules
- Tailored to avoid repetition
- Curriculum promotes critical thinking
- Affordable prices

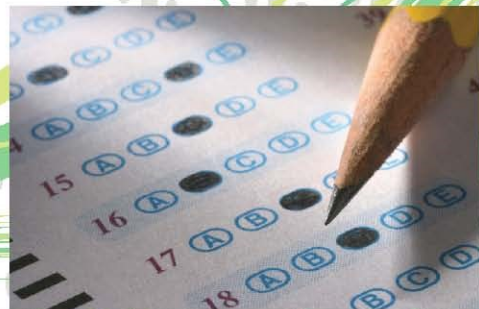
Private Tutoring

- 1-on-1 and 1-on-2 personalized instruction
- Prepare for the challenges of upcoming classes
- All academic subjects including
 - Humanities, math, and sciences
 - Honors and AP subjects
 - SAT, AP, TOEFL, ISEE, ITBS, CogAT, etc.
 - Essay writing and college applications

SAT/ACT

- SAT, SAT subject tests, and ACT
- Build strong SAT/ACT vocabulary
- Develop useful and practical strategies
- Analyze and break down SAT/ACT problems
- Establish essay writing techniques
- Strengthen math and verbal skills

Bellevue • Bothell • Issaquah • Lynnwood
Northgate • Redmond • Redmond Ridge
Renton • Sammamish • Seattle • Woodinville

1.888.683.8108 | BestinClassEducation.com

अनुक्रमणिका

संपादकीय	केतकी रानडे	४
अध्यक्षीय	श्रद्धा देवधर-ओक	६
Year in review	Tanvi Digdhe	८
SMM Yuva speak	Yuva Mandal	९
Evening	Vallerie Bhopatkar	१२
Parody Poem	Karan Hanswadkar	१२
Painting	Vallerie Bhopatkar	१४
Painting	Sanaya Chudasama	१४
Painting	Ishani Chudasama	१४
The wonders of Hawaii	Isha Harwalkar	१६
Language of the future	Sarang Joshi	१७
दिवाळीचे चवदार पदार्थ	विद्या अंगोळकर	१९
Party Appetizers	रमा हंसवाडकर	२२
स्त्री शक्ती, तुझी रूपे किती	शीतल पटवर्धन-बापट	२५
वृद्धापकाळावर बोलू काही	शिल्पा पटवर्धन	२९
माझ्या डॉक्टरकीची वाटचाल	डॉ. शैला कोदे	३१
येणार ना माझ्याबरोबर भटकंतीला?	आशा देसाई	३४
गुरुविण	शरद गणपुते	३६
गायत्री मंत्राचा सर्वाक्षर महिमा	कल्पना नाईक	४१
मामाच्या गावाला जाऊया	विद्या अंगोळकर	४४
केसरीसंगे अमेरिका - माझा पहिला अनुभव	कल्पना नाईक	४९
आजचे उत्सव -- श्रद्धेचे बाजारीकरण	प्रा. डॉ. बिंदुमाधव जोशी	५२
ओळखलंत कां डॉक्टर मला?	सतीश कानविंदे	५६
दानाचा महिमा	वैभव साठे	५७
सभासदांची नावे (२०१३).....		५९

सिर्यॅटल् महाराष्ट्र मंडळ दिवाळी अंक २०१३

संपादक: केतकी रानडे
सह-संपादक: संजय रानडे
सह-संपादिका: श्रद्धा देवधर-ओक
मुखपृष्ठ (छायाचित्र): गौरी कुलकर्णी
अंकरचना: केतकी रानडे
आतील सजावट: केतकी रानडे

सिर्यॅटल् महाराष्ट्र मंडळ कार्यकारिणी समिती २०१३

अध्यक्ष: श्रद्धा देवधर-ओक
उपाध्यक्ष: रितू चुडासमा
चिटणीस: सागर कुलकर्णी
कोषाध्यक्ष: मनोज गडकरी
सभासद व्यवस्था: रमा हंसवाडकर
खाद्यसेवा: वैशाली हर्वाळकर
सांस्कृतिक सल्लागार: शमा केसकर
बृ.म.म प्रतिनिधी : मोहित चिटणीस
व्यवस्थापन: रितेश देसाई
इंटरनेट व्यवस्था: जयंत भोपटकर
युवा मंडळ: इना घांगुर्डे
स्वयंसेवक योजना: सोनाली चुल्की
कार्यकारिणी सदस्य: केतकी रानडे
कार्यकारिणी सदस्य: सारीका सबनीस
कार्यकारिणी सदस्य: आशिष कुलकर्णी

या अंकात व्यक्त झालेल्या मतांशी महाराष्ट्र मंडळ ,
संपादक, किंवा प्रकाशक सहमत असतीलच असे नाही.
कृपया परवानगी शिवाय या अंकातील साहित्य
पुनःप्रकाशित करू नये ही विनंती.

सर्व हक्क राखीव, सिर्यॅटल् महाराष्ट्र मंडळ २०१३

संपादकीय

नमस्कार मंडळी,

सर्वप्रथम 'आपणा सर्व वाचकांना, साहित्यिकांना,
आणि जाहिरातदारांना हि दिवाळी आनंदाची, आणि
भरभराटीची जावो' अशी सदिच्छा व्यक्त करते.

सिर्यॅटल् महाराष्ट्र मंडळातर्फे 'सारथी' २०१३ चा
हा दिवाळी विशेषांक मी आपल्या हाती प्रेमाने
सुपूर्द करीत आहे. दर वर्षीप्रमाणेच, गुणी आणि
विचारवंत साहित्यिकांनी दर्जेदार लेख, कविता
आणि खाद्यपदार्थांच्या पाककृती पाठवल्या,
त्याबद्दल आपणा सर्व चोखंदळ वाचकांतर्फे त्यांचे
आभार मानते. विशेष करून, तरुण युवकांनी,
स्वतःहून उत्साहाने सुंदर सुंदर चित्रे आणि कविता
सादर केल्या आहेत त्याबद्दल त्यांचे खास कौतूक
करते. अंकातील रंगीत छायाचित्रे चेतन चुडासमा
ह्यांनी टिपली आहेत. श्रद्धा आणि संजय यांच्या
मदतीने या अंकाचे काम इतिपासून अथपर्यंत
फक्त एक आठवड्यात संपलं, हेही एक 'रेकॉर्ड' च
आहे!

या अंकाचा मनमुराद आस्वाद घेऊन, आपली मते
आमच्यातर्फे पोचवाल, ह्याची खात्री आहेच.

आपली स्नेहांकित,
केतकी रानडे

Seattle Maharashtra Mandal Executive Committee 2013

Shradha Deodhar-Oak
President

Reetu Chudasama
Vice-President

Manoj Gadkari
Treasurer

Sagar Kulkarni
Secretary

Shama Keskar
Programming

Ritesh Desai
Facilities

Ina Ghangurde
YM Advisor

Rama Hanswadkar
Membership

Jayant Bhopatkar
Webmaster

Vaishali Harwalkar
Food

Mohit Chitnis
BMM
Representative

Sonali Chulki
Volunteer
Co-ordinator

Ketaki Ranade
EC member

Ashish Kulkarni
EC Member

वर्ष आलं, वर्ष सरलं, खूप काही केलं, थोडं राहिलं.....

नमस्कार मंडळी,

सियाटल महाराष्ट्र मंडळाच्या सर्व सभासदांना दीपावली व नूतन वर्षाच्या मनः पूर्वक शुभेच्छा देत असतानाच खूप सारे विचार माझ्या मनात रेंगाळत आहेत.... एका वर्षा पूर्वी (जानेवारी २०१३) मी अध्यक्ष पदाची सूत्रे हातात घेतली. दर वर्षी प्रमाणे ह्याही वर्षी मंडळाने संक्रांतीच्या कार्यक्रमापासून वर्षाला दणदणीत सुरवात केली. आनंदमेळा (fun-fair) स्वरूपाचा हा कार्यक्रम रंगला खरा, पण मला असं वाटतं कि अजून वेगवेगळ्या stalls (खाद्य पदार्थ, कपडे, कलात्मक वस्तू आणि संस्कार वर्धक गोष्टी) असायला काहीच हरकत नाही. आपल्या मराठी समाजात असले कला गुण असलेली बरीच लोकं आहेत पण ती अजूनही सहभागी होत नाहीत. तेव्हा माझी विनंती आहे कि त्यांनी अशा कार्यक्रमाचा जरूर लाभ घ्यावा. त्यात त्यांचाहि फायदा आहे आणि membership मुळे मंडळाचा ही.

फेब्रुवारीच्या मस्त थंडीत, मस्त धम्माल करायला व गमतीदार खेळ खेळायला आम्ही सर्वांना क्रीडा-दिनाला (sports day) आमंत्रित केलं. सभासदांसाठी हा कार्यक्रम विनामूल्य असून सुध्दा, उपस्थिती बेताचीच होती ... ह्याचे कारण शोधल पाहिजे. पण आलेल्या क्रीडा-पटूंनी खेळण्याचा, जिंकण्याचा आणि सहभागी होण्याचा आनंद तर लुटलाच पण जाता-जाता युवा मंडळाचा वडापावहि त्यांना खुश करून गोला.

याच खुशीत "होळी हंगामा" ह्या बहुरंगी कार्यक्रमात सर्वांनी उत्साहाने भाग घेतला. सा-रे-ग-म च्या स्पर्धांकनी उडती मराठी गाणी आणि काही हिंदी गाणी गाऊन प्रेक्षकांची मने जिंकली. नव्या जुन्याचा मेळ घडवत होळीच्या निमित्ताने सियाटल महाराष्ट्र मंडळाने "अनुभवांची शिदोरी" हा मुलाखतीचा कार्यक्रम सादर केला. हा नवा उपक्रम प्रेक्षकांना इतका आवडला कि कार्यक्रम संपूच नये असे वाटले. लोकांनी आम्हाला असाही प्रतिसाद दिला कि असे कार्यक्रम भविष्यात चालूच ठेवावेत.

"मुलांसाठी मंडळ काय करतं ?", असा प्रश्न नेहमीच विचारला जातो आणि म्हणूनच या वेळेला आम्ही पहिल्यांदाच मुलांसाठी नाट्य शिबीर आयोजित केले. Xperiments या संस्थेच्या सहकार्याने, ह्या चार दिवसाच्या शिबिरा मध्ये नाटक, संगीत, भाषा, उच्चार, रंगभूषा, वेशभूषा, प्रकाश योजना, चित्रकला याची प्रत्याक्षिक झाली. तसेच व्यक्तिमत्व विकासाचा दृष्टीने स्मरणशक्ती, निरीक्षणशक्ती, लेखी सर्जनशीलता आणि एकाग्रता या गोष्टींची माहिती देण्यात आली. शिबिराची सांगता "अप्पू अस्वल्या करी गुदगुल्या" या बालनाट्याने झाली. 'हे शिबीर इतक्यात का संपलं?' आणि 'पुन्हा हे शिबीर कधी होणार?' असे प्रश्न मुलांच्याच तोंडून ऐकायला मिळाले. ह्यातच ह्या उपक्रमाचे यश आहे, असे मला वाटते.

शिबिरामुळे कि काय पण यावेळी गणेशोत्सवाच्या दिमाखदार कार्यक्रमात ७७ बाल-गोपालांनी भाग घेतला. वेगळेपणा म्हणून बाप्पाची मिरवणूक लेझीमच्या तालावर काढण्यात आली. सकाळच्या भोजनानंतर लहान मुलांचा कार्यक्रम झाला आणि दोनदा बाप्पाची महाआरती हि झाली. कार्यक्रम यशस्वी करण्यासाठी बाल-गोपालांनी आणि त्यांच्या

पालकांनी खूप मेहनत घेतली म्हणून त्यांचे मनापासून आभार. विशेष म्हणजे, प्रथमच "प्रहार" ह्या आंतरराष्ट्रीय ई-साप्ताहिकासाठी आपल्या बाप्पाच्या सुंदर सजावटीचा फोटो प्रकाशित झाला.

भारतातून येणारे कार्यक्रम सगळ्यांनाच हवे असतात पण ते आपल्या सोयीनुसार येतीलच असं नाही पण तरी सुद्धा आम्ही आपल्या मराठी व इतर समाजासाठी एक अनोखा जादूचा प्रयोग सादर केला. तीन पिढ्या सातत्याने जगभर जादूचे प्रयोग करणाऱ्या जादुगार रघुवीर ह्यांच्या परिवाराला आम्ही सियाटलला घेऊन आलो. गेल्या दहावर्षात सादर झालेला, भारतातून आलेला, हा पहिला जादूचा प्रयोग आहे, याचा आम्हाला अभिमान वाटतो. विविधता आणि कलात्मकता आम्ही मनापासून जोपासण्याचा प्रयत्न करतोय, याचं उत्तम उदाहरण म्हणजे दिवाळीचा कार्यक्रम. तीन वर्षे लागोपाठ बृहन् महाराष्ट्र मंडळाचे अधिवेशन गाजवणारा "उभ्या उभ्या विनोद" हा मराठी stand-up कॉमेडीचा कार्यक्रम तुमच्या भेटीला येतोय. त्याच-बरोबर स्थानिक कलावंतांची छोटीशी नाटुकली सादर होते आहे.

या व्यतिरिक्त आम्ही इतरही छोट्यामोठ्या कार्यक्रमांचे आयोजन केले - रागमाला या संस्थेबरोबर श्री. आनंद भाटे यांचा शास्त्रीय संगीताचा कार्यक्रम, डॉ. चांदवणकर यांचे "ए मेरे वतन के लोगो" आणि "देव आनंद" ह्यांच्यावर आधारित दृक-श्राव्य (audio-visual) व्याख्यान आणि मंडळाची वार्षिक उन्हाळ्याची सहल. हे कार्यक्रम तुमच्यासमोर घेऊन येताना सुद्धा आम्हाला खूप आनंद झाला. युवा मंडळाने हि "Relay for Life", "Adopt a family" असे charitable उपक्रम हाती घेतले.

मंडळातर्फे आयोजित केल्या जाणाऱ्या सर्व कार्यक्रमांविषयी मला एक गोष्ट मनापासून सांगावीशी वाटते. सभागृहांचे भाडे, खाद्यापदार्थांचे दर आणि इतर खर्च व आर्थिक भाववाढीमुळे गेल्या काही वर्षात मंडळाच्या कार्यक्रमांचे आयोजन हे अधिकाधिक खर्चिक होत चालेले आहे.' सियाटल महाराष्ट्र मंडळाचा सभासद होऊन मला काय मिळतं?' हा विचार करण्यापेक्षा, मंडळाचा सभासद होऊन मला काय देता येतं.... याचा विचार आपण केला पाहिजे. सभासदांनी membership तर घ्यावीच पण जेवढ्या जमेल तेवढ्या कार्यक्रमांना येऊन मंडळाला मदत करावी. एक मात्र खरं कि, अशी सौहार्दाची भावना समाजात मोठ्या प्रमाणावर निर्माण करणं, हे आमच्या कडून राहून गेलं असेलही पण जसा मी विचार करते आहे, तसा आपणही थोडा करावा. गणपतीच्या वेळेला वेबसाईट down असल्याने, जी गैरसोय झाली त्याबद्दल मी दिलगिरी व्यक्त करते. आम्ही नवीन वेबसाईट वर काम सुरु हि केलय पण अजून ते संपलेले नाही.

जाता-जाता अनेकांची मी ऋणी आहे, तेव्हा त्यांचे आभार हे मानलेच पाहिजेत. म्हणतात "social commitment is a thankless job, but yet, I need to still thank some people". माझी कार्यकारणी, त्यांचे परिवार, युवा मंडळ, कार्यक्रमाच्या वेळी आलेले स्वयंसेवक आणि आम्हाला वर्षभर ज्यांनी ज्यांनी मदत केली त्या सर्वांचे आभार. 'सारथी' ह्या वार्षिक दिवाळी अंकाच्या प्रायोजकांचे, लेखकांचे, कवींचे आणि संपादकांचे मनःपूर्वक आभार आणि सर्वात महत्त्वाचे म्हणजे सियाटल महाराष्ट्र मंडळाच्या सभासदांचे आणि आपणा-मराठी समाजाचे खूप-खूप आभार.

खरच....

वर्ष आलं, वर्ष गेलं, खूप काही केलं, थोड राहिलं,

पण तुम्हाला जर काही वाटलं हवं-हवसं,

तर ते नक्की आम्हाला कळवावं.

चूक-भूल द्यावी-घ्यावी माझ्या कार्यकारिणीच्या अंती,

कळावे-लोभ असावा ही विनंती.

आपली,

श्रद्धा देवधर -ओक (अध्यक्ष २०१३)

Year in review,

A little over three years ago, I was told by my mother to join Yuva Mandal. Initially, I didn't care or know much about the organization, let alone have any interest in joining. However, I complied with my mother's requests and helped out at the 2010 SMM picnic. In all honesty, I didn't feel that immediate sense of belonging upon joining, especially since I hadn't gotten a chance to meet any of the other members let alone make any new friends.

Eventually, however, I was privileged with the chance to MC for the Ganeshotsav program, and through this I met two other girls who I became close friends with. Event after event, I found myself bonding with the other Yuva Mandal members. I looked forward to every weekend that there was an SMM event, Yuva meeting, or volunteer activity, as I had now created ties and friendships that could not be broken.

Each Yuva member has their own individual story, and adds a unique presence to the team. Although many of our members initially joined because their parents told them to, or because they would get community service hours, each member has stayed for their own reasons, whether it is the fulfillment of giving back to the community, the connection to our culture, the opportunity to meet other enthusiastic youth, or the chance to meaningfully spend their time. Personally, I can't pinpoint one thing as the reason I find Yuva Mandal to be such a fulfilling experience. I can, however, attribute my choice to become more involved with Yuva to the meaningful and important causes we raise money and awareness for, the wonderful people I have the honor of working with, and the connection to my Indian culture that Yuva Mandal has fostered.

Every year, Yuva Mandal participates in a series of volunteer activities. During the first semester of the school year, our proceeds go to a cause called Adopt-a-Family, which is run by the YMCA. We sell snacks, babysit, and hold raffles to raise money to sponsor this family through buying them gifts and gift cards. We also volunteer at Northwest Harvest two to three times a year, where we sort and box food to take to homeless shelters and food banks in the greater Seattle region. This is one of Yuva Mandal's favorite activities, especially since we have made it a regular activity.

Our biggest event is Relay for Life, of which our entire second semester profits and fundraising efforts go to. Relay for Life is a cause that is very close to Yuva members, and we have raised around \$6000-\$7000 dollars each year for this cause. Relay for Life is an overnight event, so it allows the Yuva Mandal team to develop a true friendship and sense of community, while working to support a great cause. All of Yuva Mandal's events are coordinated by the Yuva team with the help of the advisor. This allows for the members to develop the skills needed in the future, in regards to jobs, and other such responsibilities.

My family moved to the Seattle area 6 years ago, and upon moving, I did not think I would be very involved in any activity to the point where I would feel like I was part of a community. This preconceived notion I held was completely wrong. I started off as a shy kid who had little or no interest in meeting other teens and volunteering with them, and became the president of an amazing organization of youth, who I can now call some of my closest friends.

-Tanvi Dighde,

SMM Yuva President

SMM Yuva speak.....

I'm so proud of the kids, or "my kids" in the Yuva Mandal. They constantly and consistently demonstrate their generous and giving spirit in an effort to give back. They are always willing to make themselves available for Yuva. It is truly my pleasure to be the Yuva advisor.

-Ina Ghangurde, Advisor

Yuva is a fun and rewarding experience that has helped develop my leadership skills.

-Nikhil Deo

I joined Yuva to meet new people in the Maharashtrian community. A good experience for me was selling food and babysitting at Diwali last year; it was fun to watch the kids and the Yuva board bonded while we played games with the kids.

-Mithali Savanth

Yuva is a great program that taught me a lot about teamwork and leadership. One of our most exciting events is our participation in Relay for Life, which turns out to be amazing every year! We fund raise together and run together, which has turned out to be an amazing experience every year.

-Ritu Bhalerao

I like Yuva because it's a group that is really accepting and filled with amazing people. It makes community service fun and gives me a chance to connect with my culture. Also, the president is the bomb Dighde/diggity.

-Divya Rane

Since I joined Yuva Mandal, I have felt more in touch with my Marathi background than ever before. Spending time with and getting to know other kids who share experiences like mine as an Indian-American has allowed me to truly become comfortable with who I am.

-Tanvi Rane

Yuva is really fun, I've been able to make a lot more friends, and done a lot to give back to my community. Everyone is so friendly and welcoming. The best part is Sarang's puns.

-Milinda Bhopatkar

I love YUVA; I get to give back to the community and have a great time.

-Vikram Ghangurde

After coming back from India, I thought I would lose that sense of community and family that pervades society there. SMM Yuva Mandal showed me how grossly misinformed I was. Every time I meet my fellow Maharashtrians - be it in at a volunteering event, or community service, or at a SMM event with everyone - I am filled with this sense of camaraderie towards them. Each and every one of the Yuva members - past and present - has impacted me in more ways than I can count, and I can tell you for sure that babysitting little kids will never be the same for me.

-Sarang Joshi, Webmaster

I am so happy to be a part of Yuva Mandal because it allows me to be very in touch with my culture which is important to me, and I have made amazing friendships in the group. I also love the feeling of giving back to the community every year, especially with Relay.

-Sarika Ghangurde, Secretary

Initially, my interest in Yuva Mandal began because of a friend who was in the group. As an outsider, I saw the various community service activities, fundraising, and volunteering events that Yuva Mandal participated in, which got me interested in joining. But most of all, I saw how everyone seemed to be such close friends. I decided it was time for me to get more involved and make some new friends, so I joined Yuva Mandal.

As a member since sophomore year, I have made lasting friendships and I have been exposed to such influential leaders. My knowledge and appreciation of my culture has grown tremendously and I become completely engrossed in its traditions. Joining Yuva Mandal has had such a profound impact on me and I truly encourage any youth to join us if at all interested!

-Mrunal Bhalerao, Vice President

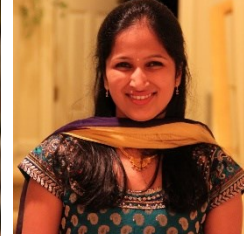
Tanvi Dighde
President

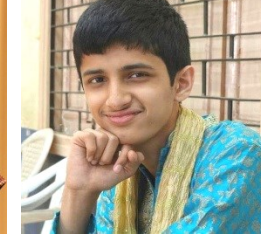
Mrunal Bhalerao
Vice President

Sarika Ghangurde
Secretary

Mitali Karmarkar
Treasurer

Sarang Joshi
Webmaster

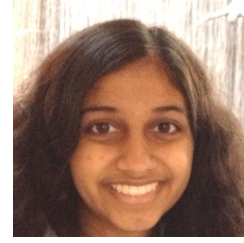
Ritu Bhalerao

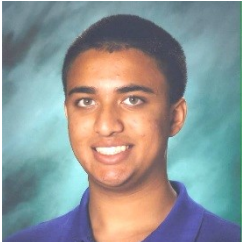
Milinda Bhopatkar

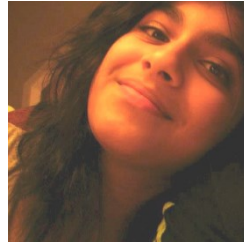
Nikhil Deo

Sanchita Galgalikar

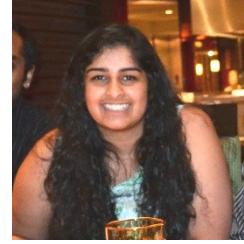
Vikram Ghangurde

Divya Rane

Tanvi Rane

Mithali Savanth

Yuva Mandal is a youth committee of young adults who are in grades 8 through 12. The committee was formed in 1995 to promote Marathi and Indian culture in the young generation of the Indian community. Every year a new committee is elected: President, Vice President, Secretary and Treasurer, and Webmaster, and are supervised by an adult advisor who is an SMM Executive Committee member.

Yuva Mandal has participated in the following activities:

- MCing the Ganeshotsav program
- Relay for Life
- Northwest Harvest
- Snacks Stalls and Babysitting at SMM events
- Adopt-a-Family
- Mayor's Month of Concern
- Easter Baskets for YMCA

All 8th – 12th graders are welcome to join Yuva Mandal!

If you have any questions or are interested in joining, please email Ina Ghangurde at inamukund@outlook.com

Evening

By Vallerie Bhoptakar

The Evening sky fills the day
With no Sun left, not even a ray
Then comes dinner in early night
Which fills the children's appetite.

Walking through the pleasant air
But you must stop to take a stare
The sky is filled with stars so bright
Because the evening is turning to night

Parody Poem

By Karan Hanswadkar

I saw the water still,
So I went for a swim with Bill.

I found a big Krill,
So I put it on the grill.

I had some soda to chill,
And had the krill with Phil.

Theater Workshop 2013

Be it any season, look your best and spread the essence of beauty. Call Reetu (licensed Esthetician) and make your appointment today.

Centrally located near Grasslawn Park in Redmond for last 10+ years and only a few minutes from Microsoft campus.

Services: Threading, Waxing, Warm oil head massage, Henna for hair, various standard and customized types of facials with Dermalogica, Shehnaz Hussain and Biotique products. Exclusive face and back polish.

Painting By *Vallerie Bhopatkar*

**Painting
By *Ishani Chudasama***

**Painting
By *Sanaya Chudasama***

Sankrant

The wonders of Hawaii

By: Esha Harwalkar

There I stood
 Malaise
 On a rocking boat
 Surfing,
 Bouncing,
 Over the choppy
 Bottom-less
 Glistening Blue
 Hawaiian Ocean Waters.

The Sky
 An untouched canvas
 The sun
 Peeking behind the horizon
 Shooting sun rays
 At me
 Smiling
 A gentle breeze
 Whispers on my neck
 In the crisp
 Humid air,
 On we go.

A virtuoso captain
 Steering
 Prone to this
 Rollercoaster
 Discerning.
 As we ride
 Fear spreads
 Like an inflating balloon.
 This better
 Be worth it.

Alas,
 We arrive.
 All is still
 A cloud of steam
 A large fluffy marshmallow
 Dances
 In the sky
 Breath-taking.
 Heat surges at me
 Boiling up my body

We must
 Be close.

Suddenly,
 Neon orange
 Red
 Color-blinding
 Sizzling lava
 Oozes
 Out of the black
 Smoky volcano,
 "SPLASH!"
 Magma rocks
 Launch into the
 Unknown.

The captain backs up
 Nonchalantly
 Our eyes
 Awestruck,
 Captivated,
 Mesmerized.

We head back to the island.
 The tilting of the boat
 Back and forth
 Up and down
 Creating a large knot
 In my stomach.

Yet again,
 I find myself
 Malaise
 On a rocking boat
 Surfing,
 Bouncing,
 Over the choppy
 Bottom-less
 Glistening blue,
 Hawaiian Ocean waters.

Language of the future

Sarang Joshi

Over the course of a month in India, I discovered the joy of teaching. My excitement that first morning was unfettered by the mundane activities of a typical monsoon day. I had an agenda for my student ready. With time allotted for lunch, an afternoon siesta, an evening walk, and the daily soap opera, it had been prepared to meet the very specific needs of my student. When the time arrived, I was eager to get started, but I ended up waiting a little longer on my student: he had to take his regular post-meal medication. As he finally walked over to my quasi-classroom, his initially stoic expression evolved into an eternally endearing smile. He sat down in a wooden dinner chair, adjusted his ancient spectacles, and looked at the screen in front of him. I sat down right next to him, straightened my imaginary monocle like any proper teacher would, and began my lesson. And thus, my 'ajoba' (grandfather) became my first and most enthusiastic student.

As he never forgets to remind me, I descend from a line of teachers. My grandmother taught Marathi, our family's mother-tongue, my parents teach programming, while my grandfather himself has a PhD in English and was a college professor for over 30 years. Whenever I sat down with him to learn English, he didn't teach me the minute details of the grammatical structure of English, nor the literary plot points of the works of Shakespeare or Austen. Instead, he would show me the beauty of the language in itself; how the two seemingly disparate components – grammar and literature – blended together in glorious poetry. Over the years, my grandfather didn't just teach me English; he taught me how to teach.

Although my grandpa had used a computer before, the fancy Windows XP layout gave him no choice but to turn to me for assistance in using his computer. So, we got started. The power

switch wasn't hard to find, since it was the largest button on the computer. Once we crossed that threshold and entered the virtual world, I had to teach him complicated chains of commands. But even before I had delved into explaining the minutiae of the newly acquired hand-me-down laptop, my grandfather said to me: "Sarang, you are an amazing teacher, and I am proud of you." I could not fathom what I had done to deserve this priceless comment. Nevertheless, I felt better, and ploughed on with renewed aplomb.

As if to prove himself right, in barely three weeks, my grandfather learned how to turn the computer on, log in, open Skype, connect the external webcam, and call anyone on his contact list. When we saw his face from across the room in a test call on another laptop, everyone clapped and cheered, as we felt the joy on his face through the call. Although making a Skype call was a remarkable enough feat to warrant joy, we all knew that the true reason for his happiness stemmed from having solved the problem of family separation. My parents, my sister, and I were planning to move across the globe back to Redmond after a 7-year stay with my grandparents, and my grandfather had now learned a way to virtually meet his loved ones from across the world.

And yet, the satisfaction I felt that evening was more than just a reflection of my grandfather's feelings. In that final exam, my student had passed with flying colors. I had begun the lessons with overflowing excitement and enthusiasm, and I had been able to realize my teaching goals. My grandfather and grandmother had both left their mark on me; they had given me their own languages of expertise. But with that one beautiful transfer of voice and video which would later be followed by countless others, I had imparted to my faithful student a lesson in my own language – the language of the future.

दिवाळीचे चवदार पदार्थ

विद्या अंगोळकर

राइस क्रिस्पी सीरिअल चिवडा

साहित्य:

- ३ कप राइस क्रिस्पी सीरिअल (Rice Krispies)
- १ कप चीरीओस सीरिअल (Plain Cheerios)
- २ मध्यम डाव तेल
- १ टी स्पून मोहरी
- १ टी स्पून जीर
- १ टी स्पून तीळ
- १/२ टी स्पून लाल तिखट
- १/४ टी स्पून हळद
- १/८ टी स्पून हिंग
- १/२ कप शेंगदाणे
- १/४ कप डाळे
- १/२ टी स्पून मीठ
- फोडणीसाठी कडीपत्ता
- चवीला साखर.

कृती:

१. एका मोठ्या पसरट भांड्यामध्ये दोन्ही सिरिअल्स एकत्र करा
२. सिरिअल्स मध्ये शेंगदाणे, डाळे एकत्र करा. त्याच्यावरच लाल तिखट, हळद आणि मीठ घाला. चवीला थोडी साखर घाला.
३. दुसऱ्या छोट्या भांड्यामध्ये फोडणीसाठी तेल घालून, मोहरी, जीर, हिंग आणि कडीपत्ता घालून फोडणी करून घ्या.
४. वरील फोडणी सिरिअल्सवर ओता आणि सर्व जिन्नस नीट एकत्र करा.
५. ओवन वार्मवर (१८०) चालू करा आणि वरील फोडणी ओतलेले सिरिअल मिश्रण २० मिनिटे ओवनमध्ये कुरकुरीत होण्यासाठी ठेवा. किंवा रेंजवरच अगदी कमी हीटवर चिवडा कुरकुरीत करा.

मसाला दुध

साहित्य:

- २ कप दुध
- ३ टी स्पून MTR Badam Feast मसाला
- २ टी स्पून साखर (आवडीप्रमाणे कमी जास्त)

कृती:

१. २ कप दुध गरम करावे.
२. त्यात ३ टी स्पून MTR Badam Feast मसाला आणि २ टी स्पून साखर घालून नीट ढवळावे. हे मिश्रण थोडे उखळू द्यावे व गरम गरम सर्व्ह करावे.
३. जर थंड दुध आवडत असेल तर रेफ्रिजरेटरमध्ये थोडावेळ ठेऊन मग सर्व्ह करावे.

टीप:

ह्या दुधावर शोभेसाठी वरून आख्या चारोळ्या किंवा पिस्ता पावडर घालू शकतो.

शंकरपाळी

साहित्य:

- १/२ कप दुध
- १/२ कप तूप
- १/२ कप साखर
- ३ कप मैदा
- तळण्यासाठी तेल

कृती:

१. दुध, तूप आणि साखर एकत्र करून साखर वितळपर्यंत रेंजवर गरम करावे.
२. थोडी वाफ गेल्यावर ह्या मिश्रणात हळू हळू थोडा थोडा मैदा घालून सर्व एकत्र मळावे.
३. हे मिश्रण एकदम घट्ट किंवा एकदम सैल मळू नये.
४. मळलेले पीठ १५ ते २० मिनिटे झाकून ठेवावे.
५. १५ - २० मिनिटांनी पीठ परत एकदा नीट मळून घ्यावे. २ इंचाचा गोळा करून मैला किंवा तांदुळाचे पीठ भुरभुरवून गोल चपाती लाटावी आणि शंकरपाळीच्या कातणाने शंकरपाळ्या पाडाव्यात.
६. शेवटी गरम तेलात मिडीयम हीटवर ह्या शंकरपाळ्या सोनेरी रंगावर तळून काढाव्यात

साबुदाणा खिचडी

साहित्य:

- २ वाटया साबुदाणा
- १ वाटी दाण्याचे कुट
- १ बटाटा, साल काढून खिसवून घ्यावा
- १ मिरची
- १/२ टी स्पून मीठ
- १/२ टी स्पून साखर
- १/४ लिंबू
- फोडणीला तूप किंवा तेल

कृती

१. साबुदा साधारणतः ४-५ तास भिजवावा.(छान नरम झाला पाहिजे)
२. साबुदाण्यात मीठ,साखर,दाण्याचे कुट आणि खिसलेला बटाटा घालून एकत्र करावे.
३. कढईत तूप किंवा तेल घालून त्यात जिरे, मिरची ची फोडणी करावी.
४. साबुदाण्याचे मिश्रण त्यात घालून नीट परतून घ्यावे.
५. साबुदाणा घालून मंद आचेवर ठेऊन वाफ येऊ द्यावी.
६. आवडी नुसार दहया बरोबर किंवा त्यात लिंबू रस घालून सर्व्ह करावे.

Sports Day

Party Appetizers -- by Rama Hanswadkar

Chicken Farcha

- 1 lb Chicken breast cut into chunks
- 1 Tbsp Ginger Garlic paste
- 1 Tbsp Paprika
- 1 Tbsp Garam Masala
- 1 Tbsp Dhania Jeera Pd
- 1 green chilli crushed
- 1 Tsp Salt
- 1 Tbsp Chilli Sauce
- 3 Tbsp Vinegar
- Tandoori Color Pinch

Mix all the above ingredients, marinate for 1 hr. Sauté in its marination for 10 mins till half done.

Egg Batter: 1 egg, 2 tbsp Pudina chopped, Tandoori color pinch, Salt and Pepper
Dip the chicken chunks in the egg batter, dust with bread crumbs and deep fry in hot oil till Golden brown.

Veg Manchurian Koftas

- 1 cup finely grated Cauliflower
- 1 cup finely grated Cabbage
- 1 carrot finely grated
- 1 spring onion finely chopped
- 6 Tbsp of Maida
- 2 Tbsp of Cornflour
- 1 Tbsp of Soya Sauce
- 1 tsp Sugar
- ½ tsp of Salt, Chilli flakes, Pepper

Mix all the above ingredients and knead into a soft dough.
Deep fry the tiny koftas.

Manchurian Sauce

- 6 Tbsp oil
- 2 Tbsp of garlic chopped
- 2 Tbsp of ginger chopped
- 2 Tsp finely chopped green chilli
- 4 Tbsp Soya Sauce
- 1 Tbsp Ketchup
- 2 Tbsp Cornflour
- 1 cup vegetable stock
- Salt and Sugar to taste.

Heat oil in a wok. Add ginger , garlic, green chillies and Saute for a minute , add vegetable stock, soya sauce, Ketchup, salt, sugar and bring it to a boil. Then add the koftas (recipe above) and add the cornflour paste.
Garnish with chopped Spring onions.

Gold Coins

- Bread Slices
- 2 small Potatoes
- 1 small Onion
- 1 Carrot grated
- 1 Capsicum finely chopped
- ¼ cup Cabbage grated
- ¼ tsp Haldi
- ½ Tsp Pepper
- ¼ Tsp Amchoor Powder
- ½ Tsp Garam Masala

- ¼ Cup Maida
- ¼ Cup Water
- Salt as per Taste
- Breadcrumbs

Boil Potatoes and mash. In a pan heat oil , add onions and saute for few mins.
Add Cabbage, carrots, and capsicum and saute well. Then add mashed potatoes, Haldi, Salt, Pepper, Amchoor and Garam masala. Cook for 2mins. Cool the mixture.

Mrs Rama Hanswadkar - My family Rocks!!

SUREKHA K. MURTHY

Real Estate Professional

(425) 941 0654

Surekha@SKMHomes.com

RESIDENTIAL ♦ NEW CONSTRUCTION ♦ INVESTMENTS

www.SKMHomes.com

Skyline Properties, Inc.

50 116th Ave SE, Suite 120, Bellevue, WA 98004

Happy Diwali & A Happy New Year!

**ANGOLKAR 4 SMILES
ORTHODONTICS**

Creating beautiful Smiles in Seattle area for the past 23 years!

Dr. Raj Angolkar,

Dr. Thomas Gessel,

Dr. Daya Bhat

TUKWILA OFFICE

(206) 246-9656

13530 53rd Ave S, Ste. 100
Tukwila, WA 98168

ISSAQUAH OFFICE

(425) 392-0980

505 E. Sunset Way
Issaquah, WA 98027

SEATTLE OFFICE

(206) 523-6327

13346 1st Ave NE
Seattle, WA 98126

www.angolkar4smiles.com

HOLI

स्त्री शक्ती तुझी रूपे किती? शीतल पटवर्धन-बापट

'मातृदेवो भव' या उक्ती प्रमाणे खरोखरच स्त्री जन्म हा एक अमूल्य ठेवा आहे अस मला वाटत. वर्षानुवर्षे स्त्रीची चालत आलेली रूपे ही काल, आज आणि उद्या ह्या शब्दांप्रमाणे बदलत गेली आहेत. 'माता' म्हणजेच 'स्त्री' ह्या शब्दातच खूप सामर्थ्य दडले आहे. म्हणूनच ह्या स्त्री रूपाला वंदन करून स्त्री बदलच्या भावना किंवा मनातील स्त्रीचे साठवलेले रूप ह्या लेखनात उतरवून माझे विचार प्रकट करण्याचा हा एक छोटासा प्रयत्न! स्त्री म्हणजे साक्षात लक्ष्मी! लक्ष्मीच्याच पावलांनी ती येते आणि ती स्त्री एका स्त्रीच्याच उदरातून जन्म घेते. अश्या ह्या मातृत्वाचे वरदान लाभलेल्या त्या **स्त्रीशक्तीला** माझा शतशः प्रणाम!

तान्हुकली, दुडूदुडू धावणारी, गोजिरी, नंतरची छोटी छकुली आणि शाळेत जाणारी ती सोनपरी, आपल्या पूर्व जन्मीच्या सुकृतानुसार परमेश्वरानी पाठवलेली ही कळी, कधी उमलेल ह्याची प्रत्येक माता आतुरतेने वाट बघते. बालपण किती रम्य असते नाही! छोटे मूल घरात जन्माला आल्यावर त्याची सर्वोत्तरी काळजी घेऊन प्रत्येक माता तळहाताच्या फोडाप्रमाणे त्या गोडूलीला सांभाळते आणि मायेची पाखर व प्रेमाची ऊब देऊन, चिऊ-काऊच्या गोष्टी सांगून घास भरवते. कधी स्वतःचे आसू पुसून तिला हसवते तर कधी स्वतःच हसून तिचे अश्रू पुसते. आईबाबा ,आजीआजोबा हे सर्वच तिचे खूप लाड करतात. तिला खाऊ-खेळणी देऊन खुष ठेवतात. प्रेमाची सावली आणि मायेची पाखर करणाऱ्या ह्या मातारूपी **स्त्रीचे** कुठले रूप मी मनात साठवू !

हीच चिमुरडी junior kg, senior kg च्या वर्गात जाते. प्राणी, पक्षी, रंग, हेच तिचे रोजचे सवंगडी होऊन जातात. बालगीते, गूजगोष्टी, खेळ ह्यात ती रममाण होते. क्षणात हसणारी ती छोटुकली चावी दिल्या प्रमाणे क्षणात रडते. दुधावरच्या सायीप्रमाणे जपणारी तिची माय ह्या कळीला प्रेमाने थोपटते, अंगाई गीत गाते आणि मातेच्या मखमली स्पर्शाने ती शांत झोपीही जाते. दिवसभरातील तिचे बोंबडे बोल आईबाबांच्या मनात रुंजी घालतात. खेळत, धडपडत, रडत, हसत, खाऊ खात, cartoon बघत, ही छोटी परी बालवर्गात पुढचे पाउल टाकते आणि तो रोजचा दिनक्रमच ठरून जातो. हे ह्या बालिकेचे म्हणजेच एका **स्त्रीचे रूप** विसरून कसे चालेल? बालवर्गातून पुढील वर्गात जाऊन खऱ्या अर्थाने तिचा अभ्यास सुरु होतो. शिक्षणाच्या ह्या धड्यांबरोबर संस्कारक्षम असे विचार Teacher तिच्या मनावर बिम्बवतात. अभ्यासाच्या

आवडीबरोबर इतरही कला जोपासत ती बालिका एका वेगळ्याच विश्वात जाऊन पोहचते. स्पर्धेच्या युगात भरपूर बक्षिसे पटकावून आईबाबांचे आणि शाळेचे नाव उज्वल करते. भरपूर विचार करण्याची प्रेरणा, अभ्यास, आईबाबांनी दिलेली संस्कारांची शिदोरी घेत घेत तिच्या नवीन career ची धडाडीने ती सुरुवात करते आणि इथूनच सुरु होतो तिचा माध्यमिक शिक्षणाचा प्रवास! हे स्त्रीचे रूप मनात साठवू?

बालपण सुरून माध्यमिक शिक्षणात प्रवेश केल्यावर ही बालिका किशोरवयीन कधी होते हे कळतच नाही. इथेच तिच्या उन्ततीचा काळ सुरु होतो असे मला वाटते. तिच्या त्या मातेचे शब्द कायमचे मनात घर करून राहतात की ' मुलगी वयात आली हो... '. भोवतालच्या परिस्थितीची जाणीव, संस्कार, संस्कृती ह्यांची झालर त्या किशोरवयीन मुलीला कधी स्पर्श करते हे कळतच नाही. माध्यमिक शिक्षण संपवून युवतीवर्षात प्रवेश करून तिचा जीवनातील महत्वाचा टप्पा इथेच सुरु होतो. साऱ्या जगाच तिला आकर्षण वाटत. काय करू आणि काय नको असे तिला होते. हळुवार, कोमल, नाजूक कॉलेज विश्वात तिचे पंख अधिकच भरारी घेतात. तिच्या जीवनातील हा turning pointच म्हणा ना! हेच असेल का स्त्रीचे तारुण्यातील रूप? लहानपणी मिळालेले हे अनुभवाचे बाळकडू घेत, आपले career सांभाळत ती विशिष्ठ एका अश्या ध्येयाने अधिक कणखर बनते आणि 'मी सुद्धा एक आदर्श स्त्री बनून चांगले काम करू शकते' ही जिद्द निर्माण करते. कर्तृत्वाची झालर, निर्भयतेची ढाल करून आपले अष्टपैलू व्यक्तिमत्व सिद्ध करण्यासाठी पुढाकार घेते आणि स्वतःच्या घराण्याचे नाव उज्वल करण्यासाठी, यश संपादन करण्यासाठी स्वतःला, career ला झोकून देते. तिच्यात एक नवीन आत्मविश्वास निर्माण होतो. पुढील जीवन सुकर व्हावे म्हणून ती ध्येयवादी होते आणि आपल्या मित्र मैत्रिणींसमवेत वैचारिक अश्या पुढील टप्प्यात वाटचाल करते. कॉलेजच्या glamorous जगात रममाण होऊन पण गुंतून न राहता इथे लगाम घालावा लागतो तो अश्या मित्रमैत्रिणींच्या आपल्या जीवनातील योगदानाचा, जे आपले हीत जपतात आणि आपल्या सुखदुःखात सहभागी होतात. स्त्रीचे रूप रूप म्हणतात ते हेच का आणखी एक?

बालपण, तरुणपण जपता जपता येतो क्षण तो लग्नाचा! जिला हाताचा पाळणा करून सांभाळल त्या कन्येला सुशिक्षित, सुंदर, कर्तबगार हुशार आणि स्वबळावर मोठा होणारा असा जावई मिळावा हेच एका मातेचे स्वप्न असते. अर्थातच जिच्या तिच्या नशिबावरच ते अवलंबून असते. ती कन्या सप्तपदी ओलांडून आपल्या हक्काच्या घरी माहेरचे पाश सोडून सासरी रममाण होते. ती सुंदर तरुणी, नववधूच्या वेषात एका दुसऱ्यांच घरी म्हणजेच स्वतःच्या संसारात रमण्यासाठी संसाराची जवाबदारी अंगावर घेते. स्वताःची मानसिकता, नोकरी, career आणि मुख्यतः सर्व नाती जपण्यासाठी ती अक्षरशः तारेवरची कसरत करते. सहनशीलता सोशीकता आणि जिद्दीमुळे

जगाशी टक्कर देण्याचे सामर्थ्य तिच्यात येते आणि पुन्हा समोर येते ते स्त्रीचे एका मैत्रीणीचे, मातेचे, मुलीचे, सूनूचे ,मावशीचे व काकूचे रूप!

कोण आहे मी? मला काय करायचे आहे? कुठले क्षेत्र माझ्यासाठी योग्य आहे सांस्कृतिक, कला , आध्यात्मिक कि राजकीय? हे प्रत्येक स्त्रीने ठरवण्याचा हक्क तिला मिळावा आणि तिच्याकडे बघण्याचा समाजाचा दृष्टीकोन बदलावा म्हणजेच प्रत्येक यशस्वी पुरुषामागे एक यशस्वी स्त्री असते ही उक्ती योग्य ठरेल असे मला वाटते. आज स्त्रीचे पाऊल हे प्रत्येक क्षेत्रात पुढेच पडणार ह्याची खात्री मला आहे.

स्त्रीशक्तीची ही विविध रूपे मनात साठवत खरतर मी सुद्धा आज मातृत्वाच्या उंबरठ्यावर उभी आहे. ही संसाररूपी नौका, परमेश्वराने दिलेले हे मातृत्वाचे दान स्विकारत मी सर्व अडचणींवर मात करून यशाच्या शिखरावर नक्कीच पोहचेल हीच परमेश्वराजवळ प्रार्थना! हे ईश्वरा पुढील जन्मी मला स्त्रीचाच जन्म दे... शक्ती दे.. नकळतच मला म्हणावेसे वाटते,

मातृत्वाचे रूप दावूनी धन्य केलेस स्त्रीशक्तीला!
वंदन माते तुला सतत हे आशिष दे मजला !!

PICNIC

वृद्धापकाळावर बोलू काही...

सौ. शिल्पा शशिकांत पटवर्धन
(इंडिया- कल्याण)

वृद्धापकाळ म्हंटला की निराधार वृद्ध, म्हातारे- कोतारे, निरुपयोगी अर्थात (समाजाच्या दृष्टीने) असेच चित्र डोळ्यासमोर येते. पण खरोखरच थोडा खोलवर जाऊन विचार केला तर ह्या वृद्धापकाळाचा खूप बाऊ करून ठेवला आहे असे मला वाटते. आधुनिकतेने झुकलेल्या ह्या नवीन पिढीला घरात वृद्ध नको आहेत का? का वृद्धांनाच नवीन पिढी घरात नकोशी आहे? त्यामुळे खूप दिवस मनात घोळत असलेला हा वृद्धापकाळाचा प्रश्न माझ्या मनात भेडसावू लागला. त्याबद्दलचेच विचार प्रकट करण्यासाठी आणि नवीन पिढीला एक वेगळा संदेश देण्यासाठी मी ह्या विषयाकडे वळले.

सामान्य माणसांच्या जीवनात येणारे प्रश्न सद्ध्यस्थितीत विशेषकरून तरुणपिढीने विचार करण्याजोगे आहेत. आजी- आजोबांनी लावलेले आंब्याच्या झाडाचे नातवंडांना फळ मिळते तसेच 'वृद्धापकाळ' ह्या संकल्पनेचा जीवनाकडे बघण्याचा दृष्टीकोन बदलल्यास तुमच्या पुढच्या पिढीलाही त्याचे फळ मिळेल. त्या काळी ज्या पिढीने त्याग केला, ते ज्या वातावरणात वाढले तो काळच निराळा होता. आपण जसे केले तसेच पुढच्या पिढीने करावे ही सक्ती मात्र वृद्धांनी करू नये आणि आपली मते त्यांच्यावर लादू नये. 'जुनं ते सोनं' ह्या उक्तीचा मर्यादित गोष्टींसाठीच आग्रह धरावा.

जगात नवनवीन शोध लागत आहेत. लोकांच्या गरजा बदलत आहेत. एकूणच lifestyle बदलली आहे. सर्वच गोष्टींचे आकर्षण वाढत चालले आहे. वाढते शिक्षण आणि careerच्या जोरावर निरनिराळ्या संधी उपलब्ध होत आहेत. त्यामुळे पैसा, धन, संपत्ती ह्यातही फरक पडत चालला आहे. परंतू पैश्याच्या आकर्षणासाठी स्वतःच्या वृद्ध आई-वडीलांकडे दुर्लक्ष करू नये. ह्या नवीन पिढीची नवीन स्वप्न पूर्ण होऊ दे पण आपले घर, कुटुंब, नातीगोती, घराणी, आई-वडील ह्या सर्वांचा विसर न पाडता आई-वडीलांनी आजवर केलेल्या कष्टाची ,त्यागाची जाणीव असणे तितकेच आवश्यक आहे. एकूणच काय तर जुने व नवीन विचार ह्याची सांगड घालून आयुष्य सुखकर करावे.

आज आधुनिक तंत्रज्ञान व medical science मधल्या शोधांमुळे माणसाची वयोमर्यादा वाढली असली तरी वृद्ध होणे हे जन्म आणि मृत्यूप्रमाणे कोणाच्या हातात नसते. 'वृद्धपण' ही एक व्याधी नसून निसर्गाचे ते देणे आहे. प्रत्येकजणच त्यातून जाणार आहे. बालपण ते वृद्धापकाळ ही एक जीवनयात्रा आहे. ह्यात सुख-दुःखाची वळणे, अडचणी हे आलेच. त्यावर मात करून ही

तरुण पिढी कधीतरी वृद्ध होणारच. ह्या वृद्ध झालेल्या तरुण पिढीच्या, पुढच्या पिढीने वृद्धांकडे दुर्लक्ष केले तर चालेल का? नक्कीच नाही! उद्याच्या जगातील आव्हाने पेलण्यासाठी व त्यात टिकाव धरण्यासाठी तुमची मुले म्हणजेच पुढची पिढी सर्वोत्तपरी विचार करूनच या आधुनिकतेने झुकलेल्या विचारात सामील होईल ह्याची मला खात्री आहे.

बालपण, तरुणपण आणि वृद्धपण हे आयुष्यातील ३ महत्वाचे टप्पे आहेत. आर्थिक दृष्ट्या सुबबत्ता असलेल्या एखाद्या व्यक्तीने 'वृद्धापकाळाला कसे सामोरे जावे' ही कल्पना उचलून धरली तर काय हरकत आहे? सामाजिक कामाची तळमळ, जिद्द, मेहनत करण्याची तयारी व सचोटीच्या जोरावर एखाद्या संस्थेने जर पुढाकार घेतला तर काही घरातच राहिलेले निराधार गरीब वृद्ध संघटीत पणे काम करतील, त्यामुळे जेणेकरून त्या वृद्ध जोडप्याचा, वृद्ध व्यक्तीचा वेळ जाईल व एकत्र काम करून मिळणारा आनंदही काही औरच असेल. सुख-दुःखाच्या गप्पा मारताना अनेक विचारांच्या पैलूंची देवाणघेवाण होईल व सद्ध्यस्थितीवर मात करून, स्वतः आनंदी राहून दुसऱ्याला आनंद देता येईल.

प्रत्येक वृद्ध व्यक्तीमध्ये एक लहान मूल दडलेले असते असे म्हणतात. त्या लहान मुलामधली निरागसता वृद्धापकाळीही जपली तर वृद्धापकाळसुद्धा बालपणाप्रमाणे रम्य जाईल. म्हणूनच मला म्हणावेसे वाटते,

लहान व्हा वृद्ध व्हा चिंता कधी संपत नाही ।

जीवनाचं रहाट घाडग कुणासाठी थांबत नाही ।

आहे प्रश्न कोणाकडे विचारा अन्तरमनाला।

उत्तर नक्कीच शोधून काढतील विचारतील computerला ।

वृद्धापकाळ ही समस्या नाही सांगा पुढच्या पिढीला।

प्रश्न सगळा संपूनच जाईल पटेल तुमच्या मित्राला।

देशात असो परदेशात असो शोधू आम्ही सुखाला

हेच मागणे परमेशाला, सुखी ठेव जीवनाला,

सुखी ठेव आयुष्याला,

सुखी ठेव वृद्धापकाळाला ॥

माझ्या डॉक्टरकिची वाटचाल

डॉ. शैला कोदे

मला डॉक्टर होऊन ४० वर्षे झाली. मी डॉक्टर आहे ह्याचा मला खूप अभिमान आहे. ह्या चाळीस वर्षात प्रत्येक दिवस मला काहीतरी शिकवून गेला. व्यवसायात भेटलेल्या प्रत्येक पेशंटबराबर नवी नाती जोडली गेली आणि त्याच्या बरोबरीने माझे ज्ञानही वाढत गेले. मेडीसिन माझ्या आयुष्यात प्याशनेट (passionate) होत गेले.

लहानपणापासून डॉक्टर होणार हे माझे ध्येय होते. घरातले पहिले अपत्य. काही कारणामुळे माझ्या वडलांनी माझ्या जन्माआधीच पहिल्या मुलाला\मुलीला डॉक्टर करायचे अशी जणु मनात शप्पत घेतली होती. मला कळायला लागल्यापासून मला आठवते, मी डॉक्टर होण्याचे स्वप्न माझ्या पेक्षा बापुनीच जास्त ऊराशी बाळगले होते. परिस्थितीमुळे त्यांना स्वताचे शिक्षण सोडावे लागले होते. अणि त्यातच माझ्या जन्माआधी आईला प्रेग्नंसीमध्ये खुप त्रास आणि कॉप्लिकेशन्सस झाल्यामुळे तिला मुंबईला आणावे लागले होते. त्यावेळी सिझेरियन हे एक मोठे ऑपरेशन असायचे आणि ते करणारे खुप कमी डॉक्टर होते बेळगावला. लहानपणापासून मी माझ्यापरीने चांगला अभ्यास करून नेहमी पहिल्या तीन नंबरामध्ये असे. आयुष्यात मी स्वतः खुप डिसिप्लिनस ठेवली होती. आईवडीलांच्या प्रेमाच्या छायेत शाळेची अकरा वर्षे कशी पार पडली कळली नाहीत. परिस्थिती बेताची असल्यामुळे एका भाड्याच्या घरात आमची अकरा वर्षे गेली. म्याट्रिक झाल्यावरतर बापुंचे आणि माझे डॉक्टर होण्याचे स्वप्न आणखी प्रखर होत गेले. त्या काळात बेळगाव महाराष्ट्र कर्नाटक बॉर्डरचा प्रश्न मोठ्या प्रमाणात चालला होता. त्याच दरम्यान बापुंची नोकरी गेली आणि ते आम्हा सर्वांना मुंबईला घेऊन आले. राज विद्याच्या शाळा सुरु झाल्या. मला पण पार्ला कॉलेजमध्ये अडमिशन (admission) मिळली आणि आमचे मुंबईचे आयुष्य सुरु झाले. सुरवातीचे दिवस खुप कष्टात गेले. बापुनी संसारासाठी आणि आमच्या शिक्षणासाठी टॅक्सी चालवायला सुरवात केली. खरतर मला ते पार्टटाइम नोकरीकरून संसाराला हातबर लाव म्हणु शकले असते. पण चुकूनसुद्धा हा विचार बापुंच्या मनात आला नाही. कॉलेजची फी भरायला पैसे नसायचे. शेवटी दुसऱ्या वर्षी ऊन्हाळ्याच्या सुट्टीत मी एक महिना सचिवालयमध्ये नोकरी करून फीची सोय केली. ईतके कष्टाचे दिवस काढून सुद्धा माझे डॉक्टर व्हायचे किंवा बापुंचे मला डॉक्टर करायचे स्वप्न कधी डगमगले नाही. १९६८ मध्ये आम्हाला गोरेगांवला हौसिंग बोर्डाची जागा मिळाली आणि मला ग्रांट मेडिकल कॉलेजला (Grant Medical) अडमिशन. बापुंचे आणी माझे स्वप्न साकार होण्याच्या मार्गाला लागले. बापुंचे कष्ट बघुन माझी पांच वर्षे कधी संपतील आणि मी त्यांना कधी हातभार लाऊ शकेन असे झाले होते. पांच वर्षे आयुष्य तस खडतरच गेल. मुख्यतः आर्थिक परीस्तीथी बेताची असल्याने बापु सातही दिवस काम करत. साधारण दहा रुपये दिवसाची कमाई आणि त्यातून एक एक रुपया आम्हा तीघा भावंडाना बस आणि वर खर्चासाठी. सात, आठ रुपयांत घरचा खर्च चालायचा. पण घरात एक आनंद होता, समाधान होत, एकमेकांचा आधार होता. अश्या प्रेमाच्या छायेत आम्हा तिघांना आई बापु बाहेरची धगधग कधी जाणवु देत नसत. अशी मेडिकलची पांच वर्षे संपली आणि १९७२ मध्ये मी ऑफीशियल डॉक्टर झाले.

मला MD साठी, पुढच्या अभ्यासासाठी कामा हॉस्पिटलमध्ये अडमिशन मिळाली होती. बापुंची व घरची परिस्थिती बघुन मी गवर्नमेंट सर्विस करायची ठरवली. मला खेडेगावांत राहुन मेडिकल प्राक्टीस करायची खुप ईछा होती. मी गवर्नमेंट कॉलेजमधुन ग्राजुयेट झाल्यामुळे मला रुरल सर्विसचा दोन वर्षांचा बॉन्ड होता. मी ही नोकरी स्वीकारली आणि साधारण जुलई १९७२ मध्ये पडेल - देवगड तालुक्याच्या एका अतीशय छोट्या गांवी रुजू झाले. आई बापु

येवुन माझ बस्तान लावुन गेले. सोबतीला कुंदा नावाची मुलगी मुंबईहुनच आणली होती. आयुष्यात प्रथमच घराच्या बाहेर पडले होते. आई बापुंच्या प्रेमाच्या व वासल्याच्या छायेंतुन प्रथमच मी एकटी आणी तेही एका लांबच्या खेडेगांवी आले होते. गाव अगदी छोटस. एक किराणीमालाच दुकान, एक धान्याची गिरणी आणि पाण्यासाठी मोठी विहिर. गवर्नमेंटचे प्रायमरी केयर सेंटर असल्यामुळे राहायला गवर्नमेंटने बांधलेले क्वार्टर्स मिळाले. अश्या प्रकारे करिअरची पहिली नोकरी व डॉक्टरकी एका छोटया खेडेगावांच्या हॉस्पिटलमध्ये सुरु झाली. राहण्याचे क्वार्टर हॉस्पिटलच्या शेजारीच. हॉस्पिटलमध्ये दहा बेडस, एक कमपौण्डर, एक नर्स, एक विझिटिंग नर्स आणि स्यानीटरी ईन्स्पेक्टर, एक अटेंडी आणि आया, सर्वावर देखरेख ठेवणारा एक क्लार्क असा आमचा छोटा परीवार. सोबतीला एक गाडी आणि ड्रायवर हजार असायचे. आम्ही दोन डॉक्टर्स. दुसरे डॉक्टर सुद्धा माझ्याच कॉलेजमध्ये शिकले होते. आमच्या अधिकारक्षेत्रात आसपासची सात-आठ गांवे होती. तेथे आम्ही जीपने जाऊन मेडिकल मदत देत असु. ह्या गावांमध्ये पण गवर्नमेंटने एक एक नर्स नेमली होती आणि इतरवेळी ती नर्स सर्व मेडिकल मदत करत असे. आमचे खेडेगांवातले आयुष्य अश्या प्रकारे सुरु झाले. पडेल गांवी आमचे हे हॉस्पिटल आणि एक होती एलिमेण्टरि शाळा. शाळेचे हेडमास्तर, आणखी दोन मास्तर आणि गावांतल्या पंचायत मंडळींच्या ओळखी झाल्या. चोवीस तास कॉलवर असावे लागे. रात्री अपरात्री दार ठोठावल जाई आणी पेडणेकर किंवा झगडे पैंकी एका अटेंडीला बरोबर घेऊन पायी होम व्हिजिट करावी लागे. मी पहिलीच बाई डॉक्टर गावांत आल्यामुळे आजुबाजुच्या बायका डिलिवरीसाठी हॉस्पिटलमध्ये येऊ लागल्या. पडेलमध्ये फुरसे जहारीले साप खुप होते. त्यामुळे स्नेक बाईटची केस एकतरी असायचीच. सुरवातीला गावांत विज नव्हती म्हणुन पेट्रोलियमच्या दिव्यांखाली काम करावे लागे. लोक रास्यावरून जाताना काठीचा ठक ठक आवाज करत चालत. त्यामुळे साप घाबरून बाजुला होतात अशी समजुत होती लोकांची. ही दोन वर्षे माझ्या आयुष्यांतील खुप महत्वाची आहेत. मी इथे खुप शिकले. जीवाच्याअपाड मेहनत करायला शिकले. जवळचे मोठे हॉस्पिटल पांच तासांवर असल्यामुळे कोणतीही ईमर्जेन्सी केस कशी हाताळावी ह्याचा खुप अनुभव घेतला. गावांतल्या लोगांशी नाती जुळली आणि पॉलीटीशियन लोकांशी कसे वागावे ह्याचा पण धडा घेतला. गावांतल्या रीतीरिवाजांची, अंधश्रद्धा ह्यांचीपण ओळख झाली. पडेलवाशियांना तर मी ह्या सर्व अनुभावांमुळे कधीच विसरु शकणार नाही. हॉस्पिटलच्या स्टाफने सुद्धा मला खूप रिस्पेक्ट आणि सपोर्ट दिला. ते सोनेरी दिवस संपले आणि डिसेम्बर १९७३ ला मी पडेल सोडले.

आयुष्याचे दुसरे पर्व चालु झाले आणि मी लग्नहोऊन जानेवारी १९७४ ला अमेरिकेला आले. माझ अमेरिकेच आयुष्य सुरु झाल आणि डॉक्टरकिला जणु आराम मिळाला. इथे लाईसन्सची परीक्षा पुरी केल्याशिवाय मला काम करता येणार नाही मला हे लौकरच लक्षात आले. सियाटलमध्ये १९७४ मध्ये खूप थोडे ईन्डियन लोक होते आणि परीक्षेसाठी मार्गदर्शन करणारे हर कोणीच भेटलं नाही. ह्या भानगडीत मला फॉर्म मागवायला आणि माहिती मिळवायला खुप वेळ लागला. तरीही मी परीक्षेच्या अभ्यासाला सुरवात केली. एव्हडे शिक्षण असुनसुद्धा घरी बसावे लागत होते ह्याच खुप दुखः होत असे. त्यातच माझ्या बापुना मी काहीच मदत करू शकत नव्हते त्याचा मला जास्त त्रास होत होता. कसाबसा प्रयत्न करून एक पॅरामेडिक जॉब स्वीकारला. अभ्यास करता करता थोडे पैसे मिळवुन बापुना मदत करता यावी हाच हेतु. माझ्या सर्व परीक्षा संपत आल्या होत्या आणी मी रेसिडेन्सीच्या प्रयत्नात होते. आई बापुना भेटायची खुप ईच्छा होत असे. पण परीक्षा वगैरे संपवून मगच ये अस बापुनी सांगितल होत. माझी लाईसन्सची परीक्षा होती त्याच्या दोन दिवस आधी बापु मला न भेटता हे जग सोडुन गेले. मी परीक्षा सोडुन भारतांत आले. खरीतर पुढे काय होणार ह्या संघर्षात होते. त्याचवेळी माझ्या एका मैत्रिणीच्या रेफरन्सने मला न्युयॉर्कला रेसिडेन्सीसाठी कॉल आला. बापुना जाऊन महिना झाला होता अणि मी अजुनी भारतांतच होते. लगेच निघुन मी सरळ न्युयॉर्कला आले आणि रेसिडेन्सी सुरु केली.

परत माझे डॉक्टर जीवन चालु झाले ह्याचा खुप आनंद झाला. बापु हे बघायला नाहीत म्हणुन एका डोळ्यांत आसु आणी एका डोळ्यांत हासु घेऊन मी माझे रेसिडेन्सीलाईफ सुरु केले. रेसिडेन्सी तीन वर्षाची होती. १९७९ मध्ये तारुलचा जन्म झाला आणी मला मदत करायला आई भारतांतुन न्युयॉर्कला आली. रेसिडेन्सीची तीन वर्षे खुपच बीझी गेली. अल्टरनेट ऑन कॉल असावे लागे. आईचा आधार असल्यामुळे खुप सपोर्ट होता आणी तारुलची काळजी नव्हती. तीन वर्षांत अमेरिकन मेडिकल प्राक्टीसची चांगलीच ओळख झाली. आमचे घर सियाटलला असल्यामुळे परत सियाटलाच जायचे ठरले होते. हातांत नोकरी असल्याशिवाय सियाटला जाणे मला योग्य वाटत नव्हते. मी दोन वर्षांच्या आर्मी जॉबसाठी कॉन्ट्राक साईन केले. आर्मीमध्ये कॅप्टन पोस्टावर म्याडीगन आर्मी हॉस्पिटलमध्ये माझी नेमणुक झाली. आर्मीचा जॉब असल्यामुळे आमचे मुव्हिंग खुप सोईचे झाले. मी दोन वर्षे Active Duty वर असताना मिनलचा जन्म झाला. आर्मी मेडीसिन आणि आर्मी फॉर्मॉलिटिज शिकायला मला सहा आठवाडे सन अप्टोनिवोला जावे लागले. तिथे आर्मीच्या पेशंटशी कसे वागावे वगैरे फॉर्मॉलिटिज शिकवल्या गेल्या आणी त्या माझ्या खुप उपयोगीही पडल्या. दोन वर्षांचे कॉन्ट्राक संपल्यावर मी त्याच हॉस्पिटलमध्ये सिविलियन पोस्टवर रुजु झाले. १९८० - २०१३ पर्यंत मी एकाच हॉस्पिटलमध्ये राहुन माझ करीअर खुप एन्जॉय केल. ३३ वर्षे एकाच ठिकाणी असल्यामुळे हॉस्पिटल म्हणजे माझ दुसर घरच झाल होत. ह्या ३३ वर्षांत प्रत्येक दिवसाने मला नवीन काहीतरी शिकवले. माझे पेशंटस म्हणजे माझी फॉर्मिलि झाली होती. त्यांच्या सुखदुखांची भागीदार होते मी. त्यांची सुखःदुखः माझी सुखःदुखः झाली होती. मी रीटायर होताना बऱ्याच पेशंटनी आश्रु काढले. मला पार्टटाईम काम करण्यासाठी हॉस्पिटलमधुन बराच प्रयत्नही झाला. पण आता मला माझी आज्जीची भुमिका पार पाडायची आहे. मी माझ्या पेशंटना ईमेलने कॉन्ट्याक्ट करायचं प्रॉमिस केल आणि ते प्रॉमिस पाळतही आहे. माझा अजुन माझ्या कलीगंसबरोबर कॉन्ट्याक्ट आहे आणी तो काही सहजासहजी तुटणार नाही.

अशीही माझी डॉक्टरकीची वाटचाल. आता ह्यापुढे मला आपल्या समाजासाठी काहीतरी करायचे आहे. सीनिअर लोकांसाठी सपोर्ट ग्रुप चालु करायचा आहे. यंग जनरेशनला काही मदत करायची आहे. कोणाला काही मेडिकल सल्ला हवा असेल किंवा फक्त मन हलके करायचे असेल तर कधीही मला हाक मारा.

आपणा सर्वांना दिवाळीच्या हार्दिक शुभेच्छा!!

येणार ना माझ्याबरोबर भटकंतीला?

आशा देसाई

Alaska चा बर्फ पाहिला नि आफ्रिकेची जंगलं
तुम्हीच मला सांगा आता काय बरं राहिलं?
Egyptची नाईल नि China ची येलो ह्या दोघी बहिणींना
पाहिल्यावर, Moscow ची मॉस्कवा म्हणाली मीच का नको?
म्हणून गेले Russia ला आणि पाहून आले Kremlin
आणि तिथे चिरनिद्रेत पडलेला Lenin
Egypt चे pyramids पाहिले माना वर करून
कबरींच्या तळाशी गेले कंबर वाकवून
Istanbul च्या माशिदींनी दिपून गेले डोळे
मनात आलं खरंच का लागतात कुणाला फिरायचे डोहाळे?
इवलसं Greece कसं गुटगुटीत बाळासारखं
तर तिथले museum आणि शिल्पकला पाहून वाटतं झालं मनासारखं
Russia चे भव्य महाल आणि थाटमाट वैभवाचा
आताचा Russia पहिला की वाटतं बडेजाव फुकाचा
अमेरिकेचं सगळंच वेगळं तिथे तोकडा पडतो इतिहास
पण भरधाव वेगात झोकून द्यायच्या धड्याचा तिथेच घ्यायचा असतो पहिला तास
Disney च्या rides मधे बसल्यावर पोटात आले गोळे
पण मग ह्यांचा हात घट्ट धरून मिटून घेतले डोळे
नार्तीच्या आग्रहाने घातला water-park मधे धिंगाणा
म्हटलं थोडावेळ का होईना उत्साह उसना आणा
पाण्यात खेळून पोट भरलं नाही म्हणून गेले parasailing करायला Mauritius ला
तिथला boatवाला भलताच बिलंदर,त्याने तर समुद्रातच बुचकाळलं मला
Chinaची भिंत चढल्यावर सहज आलं मनात
आपणही केलं का Alexander सारखं जग पादाक्रांत
डोंगर झाले समुद्र झाले म्हणून गेले Dubaiच्या वाळवंटात
पण तिथले सुंदर oasis बघून म्हटलं अरे आपण तर आहोत नंदन-वनात
खाऱ्यापाण्याचं गोड पाणी करून त्यांनी तयार केली आहेत उपवर्णे

उगीच लोकांनी म्हणायला नको जगभर भटकते भवानी म्हणून गेले हिमालयात
चढून सर करता नाही आला पण Helicopter मधून डोळे भरून पाहिला Everest आणि Kanchan-
Ganga
आणि गम्मत सांगते तुम्हाला मानस-सरोवर पाहिल्यावर खात्रीच पटली
उगीच नाही शंकराने पार्वतीसाठी पसंत केले Lake-side Resort
बारा ज्योतिर्लिंगे झाली नि अष्टविनायक झाले
सर्व देवींची पूजा करून बांधून ठेवली मोक्षाची पोटली
झाले की नाही मी आता चिरंतन प्रवासाला मोकळी
आता तुम्हीच म्हणाल झालं की नाही फिरून
पण तुम्हीच मला सांगा असं संपतं का कधी फिरून?
पायात जोर असेल तोवर जाइन डोंगर चढून
आणि मनात हिम्मत असेल तोवर जाइन समुद्र पार करून
आता मला अडवू नका, चालताना थांबवू नका
माधव ज्युलीयनांना उगीचच खोटे पडू नका
तेच म्हणतात "थांबला तो संपला"
धावत्याला शक्ती येई आणि रस्ता सापडे
भांत तुम्हा का पडे

लहानपणा पासूनच मला फिरायची खूप आवड होती. वडील रेल्वेत नोकरीला असल्यामुळे
ती आवड पुरी झाली. नंतर यजमानांच्या नोकरीमुळे भारतभर बदल्या झाल्यामुळे संपूर्ण भारत
पायदळी नाही पण मोटारीने फिरून झाला. नंतर हयांना साठवं वर्ष पूर्ण झालं तेव्हा आम्ही पण
राज कपूरच्या स्टार्डिलमधे Around the World in Eighty Days सारखा प्रवास केला. तेव्हा Eu-
rope मधील ५-६ देश तसेच अमेरिकेतील सर्व प्रेक्षणीय स्थळे आणि Japan-Singapore-Hong Kong
असे यथेच्छ फिरून घेतले.

माझ्या दोन्ही मुलींना मी नेहमीच "बाळा होऊ कशी उतराई" असे म्हणाले. कारण त्यांच्या
भारताबाहेर राहण्यामुळे माझी ही फिरण्याची हौस पूर्णपणे पार पडली. तसेच माझे दोन्ही भाचे
पण अरबी प्रांतात असल्यामुळे तिकडेही फेरफटका मारून झाला. म्हणून मी वर म्हटल्या प्रमाणे
खरंच भटकंती केली आहे. मग येणार ना माझ्याबरोबर भटकंतीला? चला तर...

गुरुवीण

प्रा. शरद गणपुले

गुरुप्राप्तीशिवाय साधकाचा संतमार्ग प्रकाशमान होत नाही. साधकाचा संतमार्गावरील प्रवास सुखकर व योग्य दिशेने होण्यासाठी गुरुची भेट होणे आणि साधकाला प्रेमभावे शिष्य म्हणून स्वीकारणे आवश्यक आहे, असा अध्यात्मातला नियम आहे. पुरातन काळापासून तो साधकांना मार्गदर्शक ठरला आहे. काहींची गुरुभेट अगदी अनपेक्षित झाली आहे तर काहींना ती शोधावी लागली आहे.

संत निवृत्तिनाथांचे गुरु गहनीनाथ, संत ज्ञानेश्वर, संत सोपानदेव यांचे गुरु संत निवृत्तिनाथ, चांगदेवांची गुरु संत मुक्ताई. अगदी अलिकडील काळातील श्री.गोंदवलेकर महाराज यांचे गुरु संत तुकाई, अशी कितीतरी उदाहरणे देता येतील. अशा प्रत्येकाच्या पाठीशी त्यांचे गुरु होते. गुरुभेटीशिवाय 'संतपण' प्राप्त होत नाही हे खरे!

आता मूळचे आळंदीचे विसोबा चाटी हे ज्ञानेश्वरांचे शिष्य झाले. ज्ञानदेवांनी या आपल्या शिष्याला 'विसोबा खेचर' हे नाव देऊन भक्तिमार्ग व ज्ञानमार्ग जनमानसात रुजवण्यासाठी औढ्या नागनाथ येथे पाठवले. तेव्हा त्यांना कुठे माहिती होतं की आपल्याच गुरुकडून एक नामवंत शिष्य गुरुच्या शोधात आपल्याच चरणाशी औढ्या नागनाथ येथे पुढील काळात येणार आहे म्हणून!

त्याचं असं झालं, एकादशीच्या दिवशी पांडुरंगाच्या मंदिरात नामदेवांचे किर्तन उभे राहिले होते. नामदेव अगदी तल्लीन होऊन किर्तनातील शेवटचा अभंग गात होते. शब्द होते-

अमृताहूनी गोड नाम तुझे देवा | मन माझे केशवा का बा नो घे ||
सांग पंढरीराया काय करू यासी | का रूप ध्यानासी न ये तुझे ||
कीर्तनी बैसता निद्रे नागविले | मन माझे गुंतले विषय सुखा ||
हरिदास गर्जती हरिनामाच्या कीर्ती | न ये माझ्या चित्ति नामा म्हणे ||

अभंग संपवून भरल्या डोळ्यांनी विठ्ठलाच्या पायी त्यांनी डोके ठेवले. संत नरहरी सोनार तेवढ्यात पुढे झाले आणि नामदेवांना म्हणाले, "अरे, नामदेवा, कोण आला आहे ते पाहिलंस का?". नामदेवांनी मागे वळून पहिले तर निवृत्तीनाथ, ज्ञानदेव, मुक्ताई सर्व भावंडे आलेली. नामदेवांनी ज्ञानदेवांच्या पायावर लोटांगण घातले. ज्ञानदेवांनी पुढे होऊन नामदेवांना उठविले व म्हणाले, "नामदेवा, अरे हे काय? सर्वांपरिस तू माझ्यापेक्षा थोर आहेस. तेव्हा हे तू काही चांगले केले नाहीस. अरे, तू माझ्यापेक्षा वयाने मोठा आहेस हे तरी मान्य कर." तेव्हा मुक्ताई नामदेवांना म्हणाली, "नामदेवा, थोरांनी लहानांना नमस्कार करू नये. कारण त्यामुळे लहानांचे आयुष्य कमी होते म्हणतात". "बरं बाई, नाही नमस्कार करणार, मग तर झालं", नामदेव हसत हसत म्हणाले.

त्यावर सगळीच तिथे उपस्थित असलेली संत मंडळी हसली. या भावंडांच्या दर्शनाने सर्वानाच आनंद झाला होता.

एकादशी झाली. द्वादशीला संत गोरा कुंभार यांनी सर्व संत मंडळींना घरी भोजनास येण्याचे आग्रहाचे निमंत्रण दिले.

गोरा कुंभारांच्या घरी द्वादशीला सर्व संतांचा मेळा जमला. दुपारी जेवणं झाली. ओसरीवर सर्व गप्पा मारीत बसले होते. मुक्ताई गोरोबांच्या गाडग्या-मडक्यांच्या उतरंडीतून फिरत होती. मुक्ताला तिथे लाकडाचे एक फळकूट पडलेले दिसले. तिने ते उचलले व ते गोरोबांना दाखवत ती म्हणाली, "काका, हे फळकूट छान ठासून अगदी गुळगुळीत केले आहे की. याचा काय उपयोग असतो तुमच्या कामात"? गोरोबा मुक्ताईच्या जवळ गेले. त्यांनी ते तिच्या हातातून घेतले. "मुक्ता, याला काही फळकूट म्हणत नाहीत तर थापटणे म्हणतात," गोरोबा म्हणाले. "अगं, मडके भाजून पक्के झाले का नाही, याची परीक्षा या थापटण्याने करतात. येणाऱ्या आवाजावरून कळतं की हे मडकं कच्चे की पक्कं". असं म्हणून त्यांनी ते थापटणे मुक्ताईच्या डोक्यावर हळूच मारले व म्हणाले, "अरे वा! हे तुझं मडकं चांगलेच पक्के आहे की! छान!".

यावर उपस्थित संत मंडळी हसली. गोरोबांच्या हातातून ते थापटणे घेऊन मुक्ता म्हणाली, "काका, या थापटण्याचा उपयोग करून पहाते हं की इथे जमलेली कोणती मडकी कच्ची व कोणती पक्की आहेत ती". गोरोबा आपल्या जागेवर जाऊन बसले.

मुक्ताईने गोरोबा कुंभार यांच्यापासून सुरुवात केली. हातातले थापटणे तिने दोन वेळा गोरोबांच्या डोक्यावर आपटले व लगेच ती आनंदाने म्हणते कशी "काका, हे तुमचे मडके तर चांगलेच पक्के आहे". असं करता करता ती नामदेवांच्या जवळ आली तशी नामदेव ताडकन उभे राहिले व मुक्ताला म्हणाले, "बस झाला तुझा हा पोरकटपणा. तुझे हे असे डोक्यावर मारणे मला तरी आवडणार नाही. तेव्हा तू उगीच माझ्यामागे लागू नकोस, सांगून ठेवतो". एक प्रकारे दमच भरला त्यांनी. मुक्ता म्हणाली, "असे रे काय करतोस? मडके कच्चे की पक्के हे थापटण्याने नको का पहायला आणि ते मारल्याशिवाय कसे कळणार"? असे म्हणून मुक्ताईने नामदेवाचा हात बाजूला सारून त्यांच्या डोक्यावर ते थापटणे दोनदा मारले. नामदेव चांगलेच रागाला आले, पण मुक्ताई मात्र हसत होती. हसता हसता ती म्हणते, "अरे नामदेवा, तुझं हे मडकं एका बाजूने पक्के व दुसऱ्या बाजूने पूर्ण कच्चे आहे की रे, अगदी कच्चे! त्याला आता ज्ञानाग्नीची आंच दिली पाहिजे म्हणजे ते नीट भाजले जाईल अगदी सर्व बाजूने".

नामदेव तिच्याकडे पाहतच राहिले रागाने, तेव्हा मुक्ताई म्हणाली,

अखंड जयाला देवाचा शेजार | काय अहंकार गेला नाही ||

मान अभिमान वाढविसी हेवा | दिसत असता दिवा हाती घेसी ||

परब्रह्मासंगे नित्य तुझा खेळ | आंधळ्या डोहले का बा झाले ||

कल्पतरू तळवटी इच्छिल्या त्या गोष्टी | अद्यापी नरोटी का राहिला ||
म्हणे मुक्ताबाई जाई दरुशना | आधि अभिमाना दूर करा ||

"अरे नामदेवा, पांडुरंग तर नेहमी तुझ्या शेजारी आसपास वावरत असतो तरी तुझा अहंकार काही गेला नाही. मान अभिमान तर तू स्वतःभोवती चांगलाच पांघरला आहेस. हे तुझं वागणं भर दिवसा दिवटी घेऊन फिरण्यासारखं आहे. तू विठ्ठलाशी डोळ्यावर पट्टी घालून खेळतोस काय? तसं असेल तर ज्ञाना अभावी तू भक्तीसागरात सुद्धा नुसता कोरडा राहिला आहेस की".

मुक्ताई नामदेवाला पुढं सांगत आहे की,

जालासी हरिभक्त तरी आम्हा काय | आतली ती गोष्ट न ठावू की ||
घेऊनी टाळदिंडी हरिकथा करिसी | हरीदास म्हणविसि श्रेष्ठपणे ||
गुरुविण तुज नव्हेचि गा मोक्ष | होशिल मुमुक्षु साधक तू ||
आत्मतत्व दृष्टि नाहीस का पां केली | तंववरी ब्रह्मबोली बोलूनि काय ||
म्हणे मुक्ताबाई पुरे ते दर्शन | गुरुविण संतपण आहे कोठे ||
तुझे जरी रूप तूवा नाही ओळखिले | अहंतेने धरिले काय यासी ||
बोलूनिया येणे वाढविला डांगोरा | अंतरिचा कोरा गुरुविण ||
संतांचा सन्मान कळे ना जयासी | राहुनि देवापाशी काय केले ||
नामदेवा संगे देवाचाही ओढा | प्रेमे केला वेडा पांडुरंग ||
करिता सन्मान अंगी भरे ताठा | देवाचा पै करंटा असूनि काय ||
अहंता हा खुंट वाढविला चित्ती | न साहे संगती सजानाची ||
पंढरीचे भूषण सांगसी जनासी | नाही या मनासी तीळबोध ||
म्हणे मुक्ताबाई घाला लोटांगण | आपणा दर्शन न लगे त्याचे ||

मुक्ताईचे इतके स्वच्छ आणि निर्भिड बोल ऐकून नामदेव तेथून जे निघाले ते थेट विठ्ठलाच्या गाभाऱ्यात विठोबांसमोर हात जोडून उभे राहिले. ते पाहून विठ्ठलाच्या चेहऱ्यावर स्मितहास्य झळकलं. विठ्ठल म्हणाला, "नामदेवा, तू का असा धापा टाकत आला आहेस? तुला काही चिंता आहे का? मला काही विचाराचे आहे का"? "देवा, मी तुझा लाडका भक्त आहे ना?" नामदेव म्हणाले, "तू तर माझ्याशी खेळतोस, बोलतोस. मग ही तर चिमूरडी माझं मडके कच्चे आहे असे का म्हणते? मी कुठेतरी कमी आहे असे तिने मला म्हणजे देवा, हा तुझाच अपमान नाही का? मग मी तो काय म्हणून सहन करायचा?"

त्यावर पंढरीनाथ म्हणाले, "अरे तुझं मडके कच्चे आहे असे मुक्ताई म्हणाली याचा अर्थ असा की तुझी माझ्यावरील भक्ति उच्च प्रतीची आहे यात शंकाच नाही पण नुसत्या भक्तीने संतपणाला पूर्णत्व येत नाही, त्याला ज्ञानाची उपासना पाहिजे म्हणजे त्यासाठी ज्ञानसाधना हवीच. ज्ञानसाधनेसाठी तुला गुरुची आवश्यकता आहे. मी तर तुझा गुरु होवू शकत नाही. जो पर्यन्त तुला गुरुची प्राप्ती होत नाही तोपर्यंत ज्ञान नाही. भक्तिला ज्ञानाची जोड हवी असते, म्हणून तर मुक्ताई म्हणाली ना की ज्ञानाग्नीची आच दिली की तुझे हे मडके सर्व

बाजूंनी पक्के भाजले जाईल. आलं ना लक्षात? तेव्हा मुक्ताईवर रागावून काय उपयोग? ती तर तुझी मार्गदर्शकच आहे. तू पूर्णत्वाला पोचावंस असंच तिला वाटतं आहे. म्हणून ती कळवळून, थोडेसे रागावून तुला त्याबद्दल सांगत आहे. आता तुला गुरुभेटी विषयी ज्ञानदेवच मार्ग दाखवतील, त्याला भेट म्हणजे काम होईल तुझे".

नामदेवाना विठ्ठलाचा हा सल्ला पटला. नामदेव गाभाऱ्यातून बाहेर पडले. समोर पाहतात तर प्रत्यक्ष ज्ञानदेवच उभे.

नामदेवानी पांडुरंगभेटीचा वृत्तान्त कथन केला आणि विनंती केली की ज्ञानदेवा आता तूच मार्ग दाखव म्हणजे गुरुमाऊलीना मला भेटता येईल.

गुरुभेटीसाठी ज्ञानदेवानी नामदेवाना औढ्यानागनाथला जाण्यासाठी सुचविले. तिथे शिवाच्या मंदिरात गुरुभेट होईल असं ही त्यांनी सूचित केलं.

ज्ञानदेवांच्या सूचनेप्रमाणे नामदेव औढ्यानागनाथला पोचले. तिथे त्यांना जुनं शिवाचं मंदिर दिसलं. नामदेवांना आनंद झाला. "इथं आपल्याला गुरुभेट होईल असं ज्ञानदेवांनी सांगितलं आहे. बहुदा हेच मंदिर असावे ते".

त्यांनी शिवमंदिरात प्रवेश केला. त्यांना दिसले की एक म्हातारा, पांढरे केस, पांढरी दाढी वाढलेली अशा अवतारात मंदिराच्या गाभाऱ्यात चक्क महादेवाच्या पिंडीवर पाय ठेवून बसला आहे. हे पाहिल्यावर नामदेवानी त्यांना तसं न करण्याची विनंती केली. तेव्हा ते गृहस्थ म्हणाले, "बाळा, इथे पाय नको ठेवू तर तूच माझा पाय उचलून ठेव ना दुसरीकडे". नामदेवांनी त्यांचा पाय बाजूला केला तर तिथंही त्यांच्या पायाखाली पिंड दिसली. म्हणून त्यांनी पाय उचलून थोडा बाजूला केला तर काय आश्चर्य! तिथंही पिंडीवर पाय आहेच!

तेव्हा त्यांच्या लक्षात आले की परमेश्वर जळी, स्थळी, पाषाणी सर्व ठिकाणी भरून राहिला आहे, हे तर त्यांना सिद्ध करून दाखवायचं नसेल? म्हणजे अशी सिद्धि प्राप्त झालेले हे दुसरे तिसरे कोणी नसून आपले गुरुच आहेत. नामदेवांनी तत्क्षणी खाली वाकून पाय पुजले. नामदेवांना त्यांचे गुरु मिळाले. गुरु शिष्याची अशी भेट झाली. संत मुक्ताईमुळेच या गुरुकडून नामदेवाना आत्मज्ञान, ब्रह्मज्ञान प्राप्त झाले. नामदेव आता सर्वार्थाने संत नामदेव झाले.

नामदेवांचे गुरु म्हणजेच "विसोबा खेचर"! पूर्वाश्रमीचे विसोबा चाटी, ज्ञानदेवांचे पट्टशिष्य. गुरुभेटीशिवाय पूर्णत्वाने संतपद प्राप्त होत नाही हेच खरे.

रांगोळीच्या सप्तरंगात सुखाचे दीप उजळू दे, लक्ष्मीच्या सोनपावलांनी घर सुख समृद्धीने बहरू दे.

Xperiments

For Xpressive Arts...

Xperiments is a non-profit organization based in Seattle that promotes local talent and art forms. We have staged multiple dramas and musical concerts in the west region. If you are interested contact us at contact@thexperiments.org

Visit us @ www.thexperiments.org

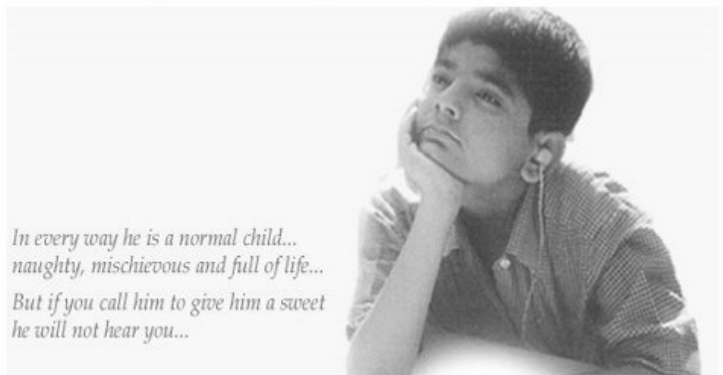
Xperiments wishes everyone a HAPPY DIWALI and a prosperous New Year

महाराष्ट्र फाँडेशन

PO Box 2287, Church Street Station, New York, NY 10008-2287
Under IRS Section 501 (c)(3) - Tax ID: 22-2213611

An NGO in Special Consultative Status with the Economic and Social Council of the United Nations
Support "Library-in-a-bag Project" Support Hearing Aid Project

*In every way he is a normal child...
naughty, mischievous and full of life...
But if you call him to give him a sweet
he will not hear you...*

Visit www.maharashtrafoundation.org

Celebrate major milestones in your life by bringing a smile into the life someone in need!
Make your tax deductible contributions to an organization of your choice in India.

Contact: President@maharashtrafoundation.org
Local Contact: Vaibhav Sathe, vasathe@me.com, 678-513-2750

गायत्री मंत्राचा सर्वाक्षर महिमा सौ. कल्पना भास्करराव नाईक (पुणे)

ॐ भूर्भुवः स्वः ।
तत्सवितुर्वरेण्यं ।
भूर्गो देवस्य धीमहि ।
धियो यो नः प्रचोदयात् ॥ ।

गायत्री मंत्रातील २४ अक्षर, २४ ग्रंथी आणि त्याच्या २४ शक्ती याचा प्रत्येक अक्षराशी अशाप्रकारे संबंध आहे. गायत्री ही विश्वव्याप्त शक्ती आहे. तिच्याशी संबंध प्राप्त केला असता सूक्ष्म प्रकृती स्वाधीन होते. तिच्या योगाने मानसिक, भौतिक आणि आत्म्याशी संबंधित क्षेत्रातील संपत्ती प्राप्त होऊ शकते. आपल्या शरीरात अनेक ग्रंथीचे जाळे पसरले आहे. यातील काही नाड्या जुळल्या असता त्यांना ग्रंथी असे म्हणतात. जपयोगात आणि श्रद्धा निष्ठा असलेल्या साधकांसाठी मंत्रोच्चाराने या ग्रंथी जागृत होतात व सुप्त शक्तीचा प्रभाव पडतो.

ॐ - या अक्षराच्या उच्चारणाने मस्तकातील भाग प्रभावीत होतो.

भूः - या अक्षराच्या उच्चारणाने उजव्या डोळ्यावरील चार बोटांचा कपाळाचा भाग जागृत होतो

भ्रूः - या अक्षराच्या उच्चारणाने मानवाच्या भ्रुकुटीच्या वरील तीन अन्गुलीचा भाग प्रभावीत होतो.

स्वः - या अक्षराच्या उच्चारणाने डाव्या डोळ्यावरील कपाळाचा चार अन्गुली इतका भाग जागृत होतो.

तत - या अक्षराच्या उच्चारणाने आज्ञा चक्रामध्ये असलेली 'तापिनी' ग्रंथीतील सुप्तरूपाने असलेली 'साफल्य' शक्ती जागृत होते

स - या अक्षराच्या उच्चारणाने डाव्या डोळ्यातील 'सफलता' नावांच्या ग्रंथी मध्ये सुप्तरूपाने असलेली 'पराक्रम' शक्ती प्रभावीत होते

वि - चे उच्चारण केले असता डाव्या डोळ्यातील 'विश्व' ग्रंथी मध्ये स्थित असलेली 'पालन' शक्ती जागृत होते

तु - या अक्षराच्या उच्चारणाने डाव्या कानात असलेली 'तुष्टी' नावांच्या ग्रंथीतील 'मंगळकर' शक्ती प्रभावीत होते

र्व - या अक्षराच्या उच्चारणाने उजव्या कानात स्थित असलेल्या वरदा ग्रंथीतील 'योग' नावाची शक्ती स्थित होते

रें - चा उच्चार केला असता नासिकेचा मुळाशी स्थित असलेल्या रेवती ग्रंथीतील 'प्रेम' शक्तीची

जागृती होते

णि - च्या उच्चारणाने वरील ओठावर असलेल्या सूक्ष्म ग्रंथीतील सुप्त शक्ती 'धन' संध्य जागृत होते

यं - च्या उच्चारणाने आपल्या खालच्या ओठावर असलेल्या ज्ञान ग्रंथीतील 'तेज' शक्तीची सिद्धी होते

भ - या अक्षराच्या समुदायाच्या उच्चारणाने कंठात असलेला भग ग्रंथीतील 'रक्षणा' शक्ती जागृत होते

र्गो - चा उच्चार केला असता कंठकुपात स्थित असलेल्या गोमती नावाच्या ग्रंथीतील 'बुद्धी' शक्तीची सिद्धी होते

दे - च्या उच्चारणाने डाव्या छातीच्या वरच्या भागात असलेल्या देविका ग्रंथीतील 'दमन' शक्ती प्रभावित होते

व - चा उच्चार उजव्या छातीच्या वरील भागात असलेल्या वराही ग्रंथीतील 'निष्ठा' शक्तीची सिद्धी करतो

स्य - च्या उच्चारणाने पोटाच्या वरील बाजूस (ज्या ठिकाणी बरगड्या जुळतात) सिंहिणी नावाची ग्रंथी असते. या ग्रंथीतील 'धारणा' शक्ती प्रभावित होते

धी - च्या उच्चारणाने यकृतात असलेल्या ध्यान ग्रंथीतील 'प्राणशक्ती' सिद्ध होते

म - या अक्षराच्या उच्चारणाने आपल्या प्लीहा मध्ये असलेल्या मर्यादा ग्रंथीतील 'संयम' शक्तीची जागृती होते

हि - च्या उच्चारणाने नभी मधील 'स्फुट' ग्रंथीतील 'तपो' शक्ती सिद्ध होते

धी - या अक्षराच्या उच्चारणाने पाठीच्या कण्याच्या खालील भागात असलेल्या 'मेधा' ग्रंथीतील 'दूरदर्शिता' शक्तीची सिद्धी होते

यो - च्या उच्चारणाने डाव्या भुजेत स्थित असलेल्या 'योगमाया' ग्रंथीतील 'अंतनिर्हित' शक्ती जागृत होते

यो - च्या उच्चारणाने उजव्या भुजेत स्थित असलेल्या 'योगिनी' ग्रंथीतील 'उत्पादन' शक्ती जागृत होते

नः - या अक्षराच्या उच्चारणाने उजव्या कोपरात असलेल्या 'धारिणी' ग्रंथीतील 'सरसता' शक्तीची सिद्धी होते

प्र - या अक्षराच्या उच्चारणाने डाव्या कोपरात असलेल्या 'प्रभव' ग्रंथीतील 'आदर्श' शक्तीची जागृती होते

चो - या अक्षराच्या उच्चारणाने उजव्या मनगटात स्थित असलेल्या उष्मा ग्रंथीतील 'साहस' नावाच्या शक्तीची जागृती होते

द - या अक्षराच्या उच्चारणाने उजव्या तळहातावर असलेल्या 'दृश्य' नावाच्या ग्रंथीतील 'विवेक' शक्तीची जागृती होते

यात - या अक्षराच्या उच्चारणाने डाव्या तळहातावरील निरंजन ग्रंथीतील 'सेवा' शक्ती सिद्ध होते अशाप्रकारे गायत्री मंत्रातील २४ अक्षरांचा २४ ग्रंथी आणि त्याच्या २४ प्रकारच्या शक्ती यांच्याशी निकटचा संबंध आहे.

साधकांच्या आणि वाचकांच्या जिज्ञासेसाठी संकलित माहिती पाठवावी वाटली. प्रसिद्धीसाठी मी महाराष्ट्र मंडळाचे मनापासून आभार मानते.

(English टू मराठी translator चा वापर केला आहे. त्यामुळे कुठे चुका झाल्या असतील तर क्षमस्व.)

मामाच्या गावाला जाऊ या !!!!

विद्या अंगोळकर

झुकु झुकु झुकु झुकु अगीन गाडी धुरांच्या रेखा हवेत काढी पळती झाडे पाहूया मामाच्या गावाला जाऊया हे गाणे लागले की किमयाचा चेहरा लागेच फुलतो आणि कमरान,सनाया ताल धरून नाचायला लागतात. "मामाच्या गावाला जाऊया " ह्या शब्दांतच एव्हडी जादू आहे . आम्ही मुळचे बेळगावचे. मामाच गाव, माझ आजोळ हे बैलहोंगल. फक्त ३० मैलावर. पाच मामा, आजोबा होते तोपर्यंत सर्व एकत्र रहात.मोठ्ठा डौलदार बंगला पण नाव पडल होत "मोठ्ठ घर" !! नेहमीच घर कस भरलेल असायच. आजोबांची भरपूर शेतीवाडी होती. त्यांचा मुख्य व्यवसाय होता कमिशन एजंट आणि कापसाची घाऊक विक्री . शेतातली ज्वारी तर अगदी मोत्यासारखी आणि शेंगदाणे कशे लाललाल.

मी मुंबईला येईपर्यंत बैलहोंगलला जायची संधी कधी सोडली नाही. मी मराठी शाळेत असल्याने सुट्याही भरपूर असायच्या. मी आले की सर्व मामींना पण खुप आनंद व्हायचा, कारण मी आपली काहीतरी नवे नवे खेळ प्लान करून सर्व मामींनाही त्यामध्ये गुंतवायची. कधी भातुकली तर कधी भाऊला-भाऊलीचे लग्न. मोठ्या घरच्या दोन खोल्या मला अजुनी आठवतात. एक बाळंतीनीची आणि एक धान्याची (pantry). बरीच वर्षे मामांकडे दर वर्षी एक तरी नवीन बाळ झालेलं असायच. ती खोलीत कसा अंधार असायचा. सकाळी मामींना तेल लावायला बाई यायची आणि मग छान धुपाचा वास, ती गरम गरम अळवीची खीर. दुपारी छान मऊ मऊ भात आणी लसणाची आमटी. घरात बाळंतीण असताना मी सुट्टीत आले की मला सर्वांची चव मिळायची आणी माझ्या मामे बहिणी मग तक्रार करायच्या की विद्याचेच लाड करतात सर्व म्हणुन. पण त्यांना हेही माहित होते की मी सर्व त्यांचाबरोबर वाटुन खात असे. धमाल यायची जेव्हा मी हळुच धान्याच्या खोलीत जाऊन मोठ्या भांड्यात पोहे, साखर घेऊन यायची आणी सर्व माम्यांची नजर चुकवुन दुध पोहे करून मामे भावंडाना द्यायची. एकत्र रहात असल्याने आणी घरात भरपू बाळगोपाळ असल्याने हे सहजासहजी जमत नसे. घरी दोन तीन दिवसांनी ताक घुसळुन लोणी काढले जाई. ती पण मज्ज्याच होती. मोठ्या गुंडीत एव्हड दही आणी मोठ्या रवीने दोरी ओढुन घुसळ्याचे ताक. अस्सा लोण्याचा गोळा यायचा आणी आम्ही पोर हात पुढे करून उभे लोण्यासाठी. त्यादिवशी घरी हमखास भाकरी, वेगळ्या प्रकारच्या चटण्या, लिंगायत पद्धतीची वांग्याची भाजी हा मेनु असायचा. बैलहोंगलला लिंगायतसमाज बराच मोठ्ठा आहे. घरात कामाला मदतीला आलेले सर्व कानडी बोलणार त्यामुळे लहानपणी कानडी बोलायला खुप छान यायच. घरची श्रीमंती आणी आज्जी खुप लौकर गेल्याने मामांनी स्वताःचे शिक्षण तसे सिरीयस घेतले नाही पण मुलांना शिकविण्याचा खुप प्रयत्न केला. मुली शिकल्या पण मामेभावांडानी वडलोपार्जित बीझनेसमध्येच लक्ष घालायचे ठरवले.

सुरवातीला सांगीतल्याप्रमाणे आजोबांना गावांत खुप मान होता. गावातले लोक त्यांना "सावकार" म्हणायचे. मज्ज्या अशीकी जर तुडवेकर मंडळी सीनेमा बघायला जाणार असली तर ती मंडळी आल्याशिवाय सीनेमा सुरु करत नसत. आणि घरात पोरबाळांच आटपुन निघेपर्यंत तुडवेकर मंडळी सीनेमाला वेळेवर कधीच पोचत नसत. शुक्रवार हा बैलहोंगलचा बाजाराचा दिवस. आम्हा भावंडांचा आवडीचा दिवस कारण त्या दिवशी आम्हा सर्वांना एक एक आणा मिळायचा दुकानातुन. दुकानांत आण्णा असले की आम्ही खुष असु. आण्णा आमच्यासाठी हॉटेलमधुन पुरीभाजी आणी तुपातला शिरा मागवत. आणि आमचा हक्काचा एक आणा लागेचच मिळत असे. मामा असले की तो आणा मिळायला जरा वेळ लागायचा. त्या एका आण्यामध्ये आम्ही काय धमाल करायचो. बाजारात कुठ चिंचा घे, तर

कुठ बर्फीचा गोळा खा. एक आणा म्हणजे चार पैसे. त्यावेळी एका पैशांमध्ये भरपूर गोष्टी मिळायच्या. अस वाटायच की शुक्रवार कधी संपुच नव्हे. आणखी एक विशेष गोष्ट होती शुक्रवारची. त्या दिवशी घरात मटण करत. आजुबाजुला लिंगायत लोकांची वस्ती असल्यामुळे मटण सर्वांच्या नकळत करावे लागे. मटणाचा वास बाहेर जाऊ नये म्हणुन कुठ धुप घाल किंवा घरभर हिंगाचा वास करायचा. आम्हा मुलांना तंबी असायची की मटण आहे म्हणुन कुणाला सांगायचे नाही. अगदी औटगीकाकांनासुध्दा. औटगीकाका, मास्तरकाका आणि ईरय्यकाका हे सर्व मामांचे खास दोस्त. ईरय्यकाकातर तुडवेकरांचा ऊजवा हातच. लहानांपासून मोठ्यांपर्यंत त्यांच्यावाचून कुणाची गाडी हालायची नाही. एवधी बायको पोर होती पण रात्री फक्त झोपायला घरी जात. जणुकाही त्यांनी तुडवेकराना वाहुन घेतले होते. तसाच साब, आण्णांचा ऊजवा हात. शेवटपर्यंत त्याने आण्णांची सेवा केली.

शाळेची फाईनल परीक्षा संपली आणि उन्हाळ्याची सुट्टी सुरु झाली की माझा मुक्काम आजोळी मामांच्या गावाला. सुरवात व्हायची शेंगदाणे फोडण्याच्या शर्यतीपासुन. शेतांत शेंगदाणे पेरायाच्या अगोदर दाणे सोलावे लागतात. ईरय्यकाका आम्हा मुलांना हे काम करायला बसवत. प्रत्तेक शेरामागे एक पैसा मिळायचा. मग आम्ही भावंडे दोघादोघांची टीम करुन चधावोध करायचो ज्यास्त पैसे मिळवण्यासाठी. सुट्टीत सोगलचा धबधबा आणी यल्लम्माचा डोंगर ह्या दोन ट्रीपस तर ठरलेल्या असायच्या. ताईला सगळीच हौस. ताई म्हणजे आमच्या आईची, मामांची बालविधवा मावस बहीण. आज्जी धाकटे मामा झाल्याझाल्याच गेली तेव्हापासुन ताईने मुलांची जबाबदारी घेऊन आण्णांना मदत केली. ताईनेच आईला सर्व रीतीरिवाज, स्वैपांक वगैरे शिकवल. आई, पाच मामां, मावशी यांची लग्न ठरवुन दणक्यात करुन दिली. सोगालचा धबधबा, बैलहोंगलपासुन साधारण दहा मैलांवर. अस म्हणतात शंकर आणी पार्वतीचे लग्न इथे झाले होते. लहानपणी ताई आम्हाला सांगायची की सुगोला ऋषी सोगाल्ला राहायचे आणि एक वाघ त्यांची भगवतगीता ऐकायला रोज तीथे यायचा. धबधबातर खुपच छान होता. आम्ही लहानहोतो तेव्हा सर्व मिळुन चारपांच छकड्या काढुन शर्यती करत सोगाल्ला जात असु . घरची भरपूर शेती असल्यमुळे आजोबांकडे भरपूर बैल, गाई , म्हशी होत्या. बैलांची नांव काय तर राम, लक्ष्मण, शीव, लिंगाप्या वगैरे. कोणाची बैलगाडी पाहीली येईल त्याचा त्या दिवशी खुप जोर असायचा. सोगल धबधब्याखाली आन्घोळी करुन मस्त भाकरी, झुणक्याच्या वड्या, भरली वांगी, बुत्ती वगैरे जेवण करुन, लाल तोंडांच्या माकडांबरोबर चिडवाचिडवी करुन थकुन परत येत असु. प्रत्तेक सुट्टीत आम्ही सोगलला गेलो आहोत पण प्रत्तेकवेळी नव्या नवलाईने तो दिवस उपभोगला आहे. दुसरी ठरलेली ट्रीप म्हणजे यल्लम्माचा डोंगर. इकडे गाडीनेच जावे लागे. मज्जा म्हणजे सौंदत्तीला गाडी थांबली की प्रत्तेकी काहीतरी नॉमीनल फी द्यावी लागायची. आमची गाडी तर सावकारांची गाडी म्हणुन ओळखली जायची तरी ताई आम्हा बच्या कंपनीला लपायला लावायची. आत्ता आठवल की मजा वाटते पण आम्हीपण चाधावोढीने लपायचो. यल्लम्माला आहे श्री रेणुकाचे देऊळ. रेणुकाचे लग्न झाले होते जमदग्नीमुनी बरोबर. लग्नानंतर तीने जमदग्नीमुनीची सेवा करण्यात स्वतःला वाहुन घेतले होते. एकाग्रता आणि भक्तिभावेने तीने जमदग्नीमुनीचे मन जिंकले. ताई आम्हाला सांगायची की ती ईतकी पतीव्रता होती की रोज मलब्रभा नदीवर आंघोळीसाठी गेली की एकाग्रता आणि निष्टेने एक नव वाळूच भांड करुन नदीच पाणी भरुन डोक्यावर सापाची मोळी करुन ते पाणी जमदग्नीमुनिंच्या विधींसाठी घेऊन येत असे. एकदा गंधर्वाचे खेळ पाहताना तिचे मन विचलित झाले, तीची एकाग्रता तुटली आणी ती वाळुचे भांडे बनवु शकली नाही. ती पाणी न आणता रिकाम्या हाताने आलेली बघुन जमदग्नीने तिला शाप दिला आणि घराबाहेर काढले. खरतर रेणुकाची गोष्ट खुपच छान आणि मोठी आहे. शेवटी अस आहे की ती भिक्षा मागुन आणि शिवलिंगाची पुजा करुन आपलया पतीची क्षमा मागण्याचा प्रयत्न करते. रेणुकाच्या देवळात तिचा फोटो असायचा आणी त्यात तिचे लांब केस जे तीने आपली अब्रु वाचवायला अंगाभोवती गुंडाळले होते अस भडजी सांगायचे. लहानपणी आम्हाला त्याच खुप अप्रुप वाटायच. बेळगाव, बैलहोंगल बाजुला ह्या यल्लम्म्याच्या जोगाम्मा खुप बघायला मीळतात. कपाळांवर हळदी-कुंकवाच्या रेघा काढुन, गळ्यात

कवड्यांच्या माळा घालुन डोकीवर बांबुची कीवा कसल्यातरी धातुची टोपली घेऊन भिक्षा मागायला येतात. बैलहोंगलच्या ताईने दीक्षा घेतली होती यल्लम्माची आणि ती काही ठरावीक घरी भिक्षा मागायला जाई तेव्हा बरेचवेळेला आम्ही मुले तिच्याबरोबर जात असु. कसे सोन्यासारखे दिवस असायचे ते. आम्ही बायका मुले मिळुन अल्लीकेरीला जायचो. अल्लीकेरी म्हणजे वनभोजनासारख. मोठ्या टोपलीमध्ये सर्व खाण्याचे पदार्थ ठेवायचे. बरोबर डोकीवर पाण्याची कळशी. बसायला मोठी चादर. मग गावाच्या बाहेर सर्व बाकीच्या मैत्रिणी भेटायच्या. सर्व पदार्थ एकमेकांना वाटुन, खाऊन फस्त व्हायचे. ह्या अल्लीकेरीमध्ये लिंगायत लोकांचे पदार्थ चाखायला मिळायचे. नागपंचमीलाही त्यांचे पदार्थ अगदी वेगळे आणि खुपच चवीष्ट असायचे. वेगळे वेगळे लाडुतर अगदी प्रसिद्ध. माझा आवडीचा म्हणजे ऊळडकी उंडी. नागपंचमी आणि संक्रांत हे दोन सण बैलहोंगलला खुप जोरात साजरे व्हायचे . नागपंचमीला सर्व माहेरवाशिणी घरी यायच्या. त्यावेळी मावशीसुद्धा न चुकता मुंबईहून बैलहोंगलला यायची. ताई सर्वांना नवीन कपडे, बांगड्या, केसांच्या रीबिस घेऊन द्यायची. अण्णापण खुशीने तयार व्हायचे. सुनांना आणि मुलींना सारखाच मान. सर्वांसाठी खास गजरे मागवले जायचे. घरांत मारवाडी बोलवुन दिवाळीसारखा फराळ बनवुन घेतला जायचा. मुली परत घरी निघाल्या की बरोबर असायचा फराळाचा डबा. संक्रांत जवळ आली की माम्यांची मलीद्याची तयारी सुरु व्हायची. घरांत एवढी लोक आणि येणारे जाणारे पाहुणे सतत असत. चपाती भाकरी करणाऱ्या बायकांना अगोदरपासून सांगुन ठेवावे लागे कारण त्यांचा पण हा महत्वाचा सण असायचा. बैलहोंगलला संक्रांतीच्या दिवशी नदीवर आंघोळीला जायची पद्धत होती. कधी कधी जेवण नदीवरच घेऊन जात. तीळाच्या लाडवांपेक्षा मलिद्याला जास्त महत्व असे. मालीद्यावर दुध-तुप घालुन खाल्ले जायचे. जर काही कारणाने आम्हाला संक्रांतीला बैलहोंगलला जायला मिळाले नाही तर मामांकडून मलिद्याचा डबा हजर व्हायचा. मामांकडे नवरात्र, दिवळिपण खुप मोठ्या प्रमाणात व्हायची. नवरात्रीच्या वेळी घटस्ताफनेच्या दिवशी देव बसवुन तेलाचा दीवा लावला जायचा. दहा दिवस तो दीवा विझवु द्यायचा नाही. रात्रन दिवस समाईत तेल आहे की नाही लक्ष ठेवाव लागे. पहील्या दिवशी देवाजवळ गहु पेरायला घालत. दसऱ्यादिवशी गव्हाची ३-४ ईन्चांची रोप आलेली असायची. ती मग देवाला वाहुन आम्ही मुली डोक्यात घालुन मिरवायचो. आण्णा आणि मामा कंपनी सोन लुटुन आणायची आणि आम्ही एकमेकांना सोन द्यायचो. दिवाळीच्यावेळी तर चारी दिवस नुसता हल्लागुल्ला असायचा. धनत्रयोदशी पासुन भाऊबीज पर्यंत. पांच पांडवाची पुजा तर माझी अगदी आवडीची. मामींना शेणाचे पांडव आणि त्यांची सेना करायला आम्ही मुले उच्चाहाने मदत करत असु.

वर्षातुन कमीतकमी दोनदा तरी मोठ्या शेतावर जाऊन व्हायच. मावशी मुंबईहून आली की आम्ही सर्वच जायचो आजोळी. मग छान गाद्या वगैरे घालुन ट्रक्टरने मोठ्या शेतावर जात असु. मोठ्ठ शेत नावाप्रमाणे चारीबाजूने पसरलेले असायचे. घरात धान्य कधी घ्यावे लागायचे नाही. एका शेतात पांढराशूभ्र कापुस डोलत असायचा. बाजुने वेगवेगळ्या भाज्या आणि फुलांचे वेल. मध्ये मध्ये डाळींब आणि पेरुची झाडे. आमची ताई सांगायची तीथे एक नागसाप आहे आणि तो शेताची देखरेख करतो. प्रत्तेक आमावश्या आणि पोर्णिमाला नागदेवासाठी माम्या न चुकता नेवेद्य पाठवुन द्यायच्या. डिसेंबरध्ये मोठी राशी वहायची आणि मी ती कधीच चुकवत नसे. राशी म्हणजे कापणी नंतर सर्व धान्याची रास करतात आणि गावांतील लोकांबरोबर आणि शेतकऱ्यांबरोबर धान्याची पुजा करुन साजरी करतात. जेवणाचा खास मेनु असायचा . हुग्गी म्हणजे गव्हाची गुळ, खोबर वगैरे घालुन केलेली लिंगायत पद्धतीची खीर, तुपात तळलेली बुंदी आणि बाकीचे खास लिंगायती पदार्थ. डिसेंबर असल्यामुळे थंडी भरपूर असायची. शेतात लाईट नसायचे पण पेट्रोलियमचे दिवे आणि कंदील असायचे. आम्ही मुले मामा लोकांबरोबर शेतातच बांधलेल्या झोपड्यांत जाड गोंगध्या घेऊन झोपायचो.

मला अजुनी धाकट्या दोन मामांची लग्नं आठवतात. रमामामा आणि राजामामा. मोठ्या घरासमोर एव्हडा मोठ्ठा

मंडप तर होताच पण संपुर्ण गल्ली एका टोकापासून ते दुसऱ्या टोकापर्यंत सजवली होती, फुलांनी आणि रंगीबेरंगी लाईटसने. रस्त्यावर पुर्ण गालीचे पसरले होते. घरातही नवीन रंग, रंगीबेरंगी लाईटस, नवीन गालीचे, खिडक्यांना छान छान पडदे, घर कस सुंदर दिसायच. त्यात आम्ही मुले छान छान कपडे घालून मिरवायचो. रमामामांच्या लग्नांत सर्व मुलांना नेहरूंसारखी लांब शेरवानी शिवली होती. तर मुलींना छान जरीचे परकर पोलकी. घरातील सर्व बायकांना बेंगलोरहुन साड्यांची खरेदी झाली होती. लग्नाची तयारी तर महीना आधी चालली होती. बेळगावहुन स्वैपाकी मागवले होते. सर्व मिठाई, लाडू, जिलब्या, वेगळा वेगळा फराळ आणि तेही अस्सल तुपात केली होती. लग्नाचे सर्व विधीबधुन आम्हा मुलींना आपलही लग्न आत्ताच व्हाव अस वाटायच. नवीन मामी, छान छान साड्या, दागीने, पायांत पेंजण, हातात हिरव्या बांगड्या, कस छान छान वाटायच. लग्नांत सर्व गांव जेऊन जायच. वरात तर अगदी बघण्यासारखी. मग बाकीचे सर्व सोहळे व्हायचे. नव्या नवरीच नाव ठेवण आम्हाला खुप आवडायच कारण मामा आमचा सलला घ्यायचे. लग्न झालयावर नव्या मामीला सोडून बेळगावला परत यायला अज्जीबात आवडायच नाही. पण वर्षभर प्रत्येक नवीन सणाला बैलहोंगलला येऊन मामांच्या बरोबरीने आम्हीही साजरी करयचो.

आजोबाना जाऊन भरपूर वर्ष झाली पण अजुन आठवतात ते शेंगदाणे. मला कच्चे दाणे खुप आवडायचे म्हणुन शेतावरून येताना कोटाच्या खिशातून सोललेले लाल लाल दाणे घेऊन यायचे माझ्यासाठी. आण्णांनी बरेच वर्ष रात्रीच जेवण सोडल होत. रात्री ते फक्त ग्लासभर दुध आणि थोडा शिरा घेत. माम्या त्यांचा शिरा साजुक तुपात करत. आण्णांचा शिरा आणि दुध त्यांच्या खोलीत आल की मुलांची रंग लागायची त्यांचा शिरा चाखायला. आण्णा प्रत्तेकाच्या हातावर थोडाथोडा शिरा ठेवायचे. त्या शिऱ्याला काही अप्रतिम चव असायची.

गेले ते दिवस. आजोबा गेले आणि सर्व मामा सेपरेट झाले. मोठ्या घराचे घरपण तेच राहिले नाही. आता मामेभावंडांची मुले-मुली चांगली शिकुन बैलहोंगलबाहेर पडुन चांगल्या मार्गाना लागली आहेत. पुणा-मुंबाई-बेंगलोरला स्थायिक झाली आहेत. दोन मामा आणि बाकी सर्वांची घरं अजुन बैलहोंगलला असल्यामुळे मामांच्यागावाची ओढ अजुनी पुर्वीसारखी कायम आहे. भारताला गेलो की कधी एकदा बैलहोंगलला जाऊ अस होत. मग सर्व भावंडांशी बोलुन आम्ही सर्व मोठ्या घरी जमतो. सर्व मुल, नातवंडाना घेऊन येतात आणि आम्ही पुन्हा एकदा लहान होऊन मामाच्या घराचा आनंद उपभोगतो.

आपणा सर्वांना ही दिवाळी सुखाची, समृद्धीची अणि भरभराटीची जावो!!!

गणेशोत्सव

केसरीसंगे अमेरिका - माझा पहिला अनुभव

सौ. कल्पना भास्करराव नाईक (पुणे)

इयत्ता सातवी आठवीत शिकत असताना गुरुजी भूगोल समजाऊन सांगायचे. नकाशावर सर्व खंड दाखवायचे. ते बघून आणि त्या वयाच्या विचारशक्ती नुसार सारे आश्चर्यकारक वाटे. आपण कधीतरी अमेरिका पाहू ह्याची पुसटशी कल्पना पण मनात त्यावेळी मनात आली नाही. बरीच वर्षे निघून गेली आणि माझ्या मुलाला कंपनीतर्फे अमेरिकेला जाण्याची संधी मिळाली आणि आम्ही केसरी टूरने अमेरिकेला जाण्याचे ठरविले. टूर मध्ये भारतीय असल्यामुळे आम्हाला सोबत छान मिळाली. प्रथमच एवढी मोठी परदेश टूर आणि विमान प्रवास त्यामुळे मनावर थोडे दडपण होते. पण जशी जशी टूर पुढे जात गेली तसे दडपण कमी होत गेले आणि प्रत्येक ठिकाणचा आनंद अनुभवायला मिळाला.

प्रथम आम्ही New York City Tour केली. उंच उंच इमारती पाहून मान दुखू लागली. उध्वस्थ झालेले World Trade Center पहिले. टूर गाईड घटनेची सर्व माहिती सांगत होता आणि सर्व काही कल्पनेच्या पलीकडे वाटत होते. त्यानंतर आम्ही Statue of Liberty पहावयास गेलो. Statue पाहून कारागिरांचे कौतुक वाटले. Statue आतमधून पण पाहतो येतो पण वेळे अभावी आमचे पाहणे झाले नाही. त्यानंतर Empire State Building, Time Square पाहून डोळे दिपून गेले आणि अश्याप्रकारे पहिले दोन दिवस New York पाहण्यात घालवले.

New York नंतर आमची टूर निघाली ते Niagara च्या दिशेने. Niagara ला पोहोचलो तेंव्हा संध्याकाळ झाली होती. मुक्कामाचे होटेल जवळच असल्यामुळे जेवण करून आम्ही सर्व Niagara Falls पहावयास गेलो. बापरे! केवढा प्रचंड प्रपात धो धो करत खाली कोसळत होता आणि त्यावर सुंदर रंगाचे झोट पडत होते. ते सौंदर्य शब्दात वर्णन करणे अशक्य आहे. आम्ही सर्व निसर्गाचे विलक्षण सौंदर्य बघण्यात रममाण झालो होतो आणि वेळेचे भानच विसरून गेलो. दुसऱ्या दिवशी आम्ही तेथील सर्व टूर्स घेतल्या. बोटीने आणि पायऱ्याने जाऊन Niagara अगदी जवळून पहिला. पाण्याचे तुषार अंगावर उडत होते आणि वेगळाच आनंद वाटत होता. आनंद आणि समाधान साठवून आम्ही मुक्कामी परतलो.

Niagara ची भेट आटोपून आम्ही बसने Washington DC ला जाण्यासाठी निघलो. अधून मधून बघण्या सारखे छोटे मोठे ठिकाणे केसरीचा manager दाखवत होता आणि सविस्तर माहिती पण सांगत होता. कधी कधी आम्ही नुसते फोटो काढण्यातच मग्न होत असू तेंव्हा तो आम्हाला सांगे, 'एक दोन फोटो काढा आणि डोळेभरून पाहून आनंद घ्या. नुसते फोटो काढण्यात वेळ घालू नका.

वाटेत आम्ही Glass Factory आणि Museum बघण्यास थांबलो विविध प्रकारच्या काचेच्या

वस्तू, झुंबर, पुतळे, खेळण्या इत्यादि कश्या तयार करतात ते पहिले. अगदी काच वितळवण्या पासून ते तयार करे पर्यन्त. त्या सुंदर कलाकृती पाहून मन अगदी हरवून गेले आणि सर्व वस्तू घरी घेऊन जावे असे वाटू लागले.

मजल दरमजल करत शेवटी आम्ही Washington DC ला पोहोचलो. अमेरिकेची राजधानीच ती काय वर्णन करावे. Government चे सर्व ऑफीस, Museum इत्यादी पाहून आम्ही थक्क झालो. Government चे ऑफीस एवढे मोठे आणि स्वच्छ असू शकतात हे पाहून आश्चर्य वाटले.

Washington DC पाहून आम्ही विमानाने Las Vegas ला आलो. पहिले आम्ही City Tour केली आणि मग रात्रीची रोषणाई, Casino, सर्व हॉटेल्स, musical fountains पाहत किती रात्र झाली हे कळले पण नाही. हे शहर रात्री जागेच असते असे कळले आणि त्यात काही चूक नाही असे लक्ष्यात आले. आम्ही सर्वांनी Limo कार ची टूर घेतली आणि आम्हला खूपच मजा आली. सर्वत्र दिव्यांची रोषणाई पाहून डोळे दिपून गेले. हे सर्व बघताना एक छोटीशी कविता आठवली -

आधी होते मी दिवटी, शेतकऱ्याची आवडती
झाले इवली मग पणती घर घरातून मिणमिणती
समई केले मला कुणी, देवापुढती नेउनी
बत्तीचे ते रूप नवे पुढे मिळाले मज बरवे
वरात मजवाचून अडे लखलखाट तो चोहीकडे
आता झाले मी बिजली घरे मंदिरे लखलखती
देवा ठाऊक काय पुढे नवा बदल माझ्यात घडे
एकच ठावे काम मला प्रकाश दयावा सकलला
कसलेहि मज रूप मिळो देह जळो अन जग उजळो

एकीकडे Niagara चे प्रचंड पाणी, Vegas च्या दिव्यांचा लखलखाट आणि Grand Canyon सारखे पहाड, त्यामध्ये नदीचा प्रवाह आणि उगवत्या सूर्याची किरणे. पृथ्वीची विविधता पाहून निसर्गाचे कौतुक वाटत होते.

Las Vegas च्या लखलखत्या आठवणी घेऊन आम्ही Los Angeles ला आलो. Hollywood, Universal Studio पाहून नाविन्य आणि कुशलता यांची जाणीव होत होती. Universal Studio मधील सर्व rides अनुभवताना भीती आणि आनंद यांचा संगम होता. सर्वात आठवणीत राहिली ती म्हणजे Mummy ची ride. गुहेसारखे वातावरण तयार करून त्यात खोटे हाडांचे

सांगाडे, कवट्या आणि भूताखेतांचे आवाज. हे सर्व खोटे आहे हे माहित असूनसुद्धा भीतीने थरकाप उडत होता.

शेवटचा टप्पा SFO. सकाळी धुके असल्यामुळे Golden Gate काही पूर्ण बघता आला नाही. त्यानंतर आम्ही बोट टूर घेतली आणि अथांग सागरात हेलकावे घेत आम्ही बोट टूरचा आनंद घेतला. धुके दूर झाल्यावर Golden Gate पूल पाहता आला आणि अभियंत्याचे खूप कौतुक वाटले. SFO खूपच सुंदर शहर आहे. स्वच्छता आणि नीट नेटकेपणा ह्या गोष्टी तर आपण नक्किलच शिकायला हव्या. ह्या सर्व टूर दरम्यान आम्हाला सर्वात जास्त कौतुक वाटले ते लोकांची शिस्त , नियमांचे पालन , दुसऱ्या माणसा प्रती आदर आणि खूप काही छोट्या छोट्या गोष्टी ज्या आपण शिकणे आवश्यक आहे.

अश्याप्रकारे आमची बारा दिवसांची टूर संपली. दिवस कसे निघून गेले कोणाला समजले पण नाही आणि आता निरोपाची वेळ आली. टूर मधील काही जण भारतात वापस जाणार होते तर काही अमेरिकेत आपल्या नातेवाईकांकडे जाणार होते. निरोप घेताना जड जात होते कारण ह्या बारा दिवसात आम्ही एक कुटुंब असल्या सारखेच झालो होतो.

केसरीने आम्हा सर्वांची खूप छान सोय केली. नाश्ता, दोन्ही वेळचे जेवण आणि हॉटेल्स सर्व काही छान होते. आम्हाला कुठेही त्रास झाला नाही. त्यासाठी केसरी टूर्स चे अगदी मनापासून आभार.

तसे ह्या सर्व गोष्टी येथील लोकांना माहीतच असतील पण माझा पहिला अनुभव म्हणून लिहावेसे वाटले आणि ते सुद्धा महाराष्ट्र मंडळाच्या निमित्ताने. Seattle ला एका कार्यक्रमात कळले कि इथे पण मराठी मासिक प्रसिद्ध होते आणि लिहिण्याची इच्छा झाली. ह्या साठी मी महाराष्ट्र मंडळाचे मनापासून आभार मानते. त्यांच्या सर्व उत्स्फूर्त कार्यक्रमास घवघवीत यश मिळावे ही ईश्वरचरणी सदिछ्या!

(English टूर मराठी translator चा वापर केला आहे. त्यामुळे कुठे चुका झाल्या असतील तर क्षमस्व.)

आजचे उत्सव -- श्रद्धेचे बाजारीकरण

लेखक: प्रा. डॉ. बिंदुमाधव जोशी

[कोथरूड ज्ये. ना. संघाचे संस्थापक श्री. व. कृ. धामणकर यांच्या स्मृतीप्रीत्यर्थ घेतलेल्या २०११-१२ तील निबंधस्पर्धेतील प्रथम क्रमांकाचा निबंध]

उत्सव म्हटले की आपल्या समोर येतो गणेशोत्सव. महाराष्ट्रात आणि त्यातही पुण्यातील प्रमुख उत्सव म्हणजे गणेशोत्सव. या उत्सवाचे सध्याचे स्वरूप पाहणे उदबोधक ठरेल.

श्रीगणेश हे महाराष्ट्राचे आद्य दैवत. महाराष्ट्रातील प्रत्येक गावी, खेडेगावात सुद्धा गणपतीचे एक तरी मंदिर असतेच. घरोघरी श्रीगणेशाची रोज पूजा होते. प्रत्येक समारंभापूर्वी गणेशाची स्थापना/वंदना हा आवश्यक विधी असतो. पुण्यातील कसबा गणपती, तळ्यातला गणपती, मुंबईचा लालबागचा राजा हे प्रतिष्ठेचे गणपती नवसाला पावणारे म्हणून महनीय आहेत. पुण्याभोवती अष्टविनायकांचे एक संरक्षक कडेच आहे. तेव्हा या आदि दैवताचा सार्वजनिक उत्सव दणक्यात, थाटामाटात साजरा व्हावा हे योग्यच आहे.

धार्मिक स्वरूपात अडकलेल्या गणपतीला लोकमान्य टिळकांनी एक सामाजिक व राजकीय वलय दिले. स्वातंत्र्याच्या चळवळीत अधिक लोकांनी सहभागी व्हावे, चळवळीचा प्रसार तळागाळापर्यंत पोचावा म्हणून त्यांनी या धार्मिक उत्सवाला राजकीय व सामाजिक आशय दिला. देखाव्यांच्या द्वारे व संगीताच्या, संवादांच्या सहाय्याने लोकातील देशप्रेम उफाळून यावे, सक्रीय व्हावे अशा हेतूने त्यांनी करमणूकीचा उपयोग जनजागृतीसाठी केला. १९२० ते १९५० हा काळ गणेशोत्सवाच्या राजकीय उत्थानाचा समारोह होता. स्वातंत्र्यानंतरही काही काळ गणेशोत्सवाचे हे जनजागृतीचे स्वरूप चालू राहिले.

१९८० नंतर भारतीय जीवनाचे सर्वच स्वरूप पालटायला लागले. पाश्चात्य जीवनाचा, विचारसरणीचा प्रभाव वाढू लागला. मुक्त जीवनाच्या वाऱ्याने भारतीय संस्कृतीला धक्के बसू लागले. भारतीय संस्कृती जपणारा मध्यम वर्ग श्रीमंत होऊ लागला. फारसे कष्ट न करता भरघोस पैसा हाती येऊ लागला. त्यामुळे कमाई जपून वापरावी व शिलकीवर भर द्यावा ही मध्यम वर्गाची जीवनमूल्ये हास्यास्पद ठरली. त्या ऐवजी 'Use and throw -- कमवा व भोगा' ही अमेरिकन जीवनपद्धती सगळीकडे रूजू लागली. चंगळवादाने भारतीय युवा पिढीला व उत्सवांना ग्रासले.

उत्सवाच्या नावाखाली लोकांकडून वर्गण्या गोळा करायच्या, दुकानदार, व्यावसायिक यांना मोठ्या देणग्या द्यायला भाग पाडायचे, त्यासाठी राजकीय मातबरांचा व पोलीस यंत्रणेचा उपयोग करायचा, आणि जमलेल्या रकमेतून स्वतःची हौस भागवायची हा गणेशोत्सवाचा राजमार्ग झाला. सामाजिक गुंडांनी व मतलबी पुढाऱ्यांनी गणेशोत्सवाचा ताबा घेतला व त्यांच्या छोट्या चमच्यांनी त्यांच्या आश्रयाखाली चैनबाजी सुरू केली. गणेशोत्सव एक बाजारी व्यवसाय झाला. मोक्याच्या जागी मांडव उभारायचे, गणेशमंडळे स्थापन करायची, त्यांचे नेतेपण पुढाऱ्यांना, महापालिकेच्या नगरसेवकांना बहाल करायचे व त्यांच्या नावाखाली गल्लीबोळातल्या नेत्यांनी जनतेची लूटमार करायची. या गणेशोत्सवी पुढाऱ्यांनी अशी दुष्टचक्रे निर्माण केली आहेत की त्यांना वर्गणी नाही म्हणायची कोणाची हिंमत होत नाही. जमाखर्च कोणी ठेवत नाही, कोणी विचारत नाही. कार्यकर्त्यांना भरपूर खायला घातले की ते खूष; उत्सवाद्वारे पुढाऱ्यांसाठी कार्यकर्त्यांची एक फौज उभी राहते व ती निवडणुकीच्या वेळी उपयोगी पडते, त्यामुळे ते

खूप! गणेशोत्सव हा असा बाजार झाला आहे - श्रद्धेचा, भाविकतेचा, भक्तीचा! सामान्य माणूस देखावे बघतो, कार्यक्रम पाहतो, विसर्जनाचा सोहळा गॅलरीतून किंवा टी. व्ही. वर पाहतो व 'छान झाला यंदाचा गणेशोत्सव' म्हणत चतुर्दशीच्या रात्री झोपी जातो. लक्षावधी रुपयांचा झालेला चुराडा त्याच्या गावीही नसतो.

पण सुजाण मनाला जाणवते, हा उत्सव असेल, पण हा गणेशोत्सव नाही. कुठे आहे ती भक्ती, ती श्रद्धा, ते गणेशाचे माहात्म्य? ना पूर्वीची देवभावना, ना टिळकांची सामाजिक जाणीव - राहिले आहे ते एक महोत्सवाचे प्रचंड विडंबन!

गणेशोत्सवाच्या दरम्यान अनेक गैरसोयी सर्वसामान्य लोकांना सोसाव्या लागतात. रस्त्यावरच उभारलेल्या मांडवामुळे व देखाव्यामुळे वहातुकीचा खोळंबा होतो. शाळेला जाणारे विद्यार्थी, डॉक्टरांकडे निघालेले रुग्ण, दैनंदिन येजा करणारे प्रवासी यांची खूप गैरसोय होते. रात्री १० वाजता ध्वनीवर्धक बंद करावेत असा जरी नियम असला तरी दिवसभर व रात्रीसुद्धा नियम मोडून कानठळ्या बसेपर्यंत सुरेल किंवा बेसूर संगीत ऐकण्याचा जुलूम सोसावा लागतो. गुलालामुळे हवा प्रदूषण, कर्कश संगीतामुळे ध्वनीप्रदूषण, मूर्तीविसर्जनानंतर जलप्रदूषण व गर्दीगोंगाटामुळे वातावरणप्रदूषण या सर्व असह्य गोष्टींना सामान्यांना तोंड द्यावे लागते. पण उत्सवाचा बाजार मांडणाऱ्यांना त्याचे काय सोयरसुतक?

गणेशोत्सवानंतर येणारा नवरात्र उत्सव हा एक वेगळ्या प्रकारचा बाजार आहे. ९ रात्री गरबा खेळण्याच्या निमित्ताने तरुण तरुणींना एकत्र येऊन सलगी करण्याची संधी देणारा हा उत्सव. आजकाल मुली सुद्धा 'बिनधास्त' वागण्याची ही संधी सोडत नाही. चंगळवादाने व पाश्चात्य विचारांनी पोसलेले हे स्वैराचाराचे स्वातंत्र्य आहे. मूळच्या गुजरात-राजस्थानचा हा उत्सव; महाराष्ट्रीयन तरुण-तरुणींनी या एका आकर्षणामुळे हौसेने स्वीकारला आहे.

यानंतरचा 'इंपोर्टेड' उत्सव म्हणजे 'होळी'. वास्तविक पूर्वी महाराष्ट्रात फाल्गुन पौर्णिमेला होळी पेटवायची, तिची पूजा करायची एवढेच त्याचे निरागस स्वरूप होते. पण आता उत्तर हिंदुस्तानी व हिंदी सिनेमांच्या प्रभावामुळे एकमेकावर रंग उडवणे व त्यातही तरुण-तरुणींनी या निमित्ताने एकमेकांशी लगट करणे हेच त्याचे बाजारी स्वरूप उरले आहे.

आता यात भर पडलीय काही पाश्चात्य उत्सवांची. Valentine's Day या उत्सवाच्या निमित्ताने महाराष्ट्रीय युवापिढी स्वैराचाराचा इतका अतिरेक करू लागली की शिवसेनेला आंदोलन करून तो थांबवावा लागला. जगभर नाताळला आणि हिंदुस्थानात ३१ डिसेंबरला विकृत चंगळवादी स्वरूप येऊ लागले आहे (अर्ध्या तासाच्या नाचाला दोन कोटी रुपये). परवा नाताळच्या संध्येला लोकांना उद्देशून केलेल्या 'पवित्र संदेश' वाचनात १६ वे पोप बेनेडिक्ट हीच खंत व्यक्त करित आहेत:

'सध्या उपभोगी वृत्तीचे प्रमाण वाढते आहे. ख्रिसमसचेही बाजारीकरण झाले आहे, त्यामुळे ख्रिस्त जन्माचे पावित्र्य लोप पावत चालले आहे.'

भारतात हेच होते आहे.

महाराष्ट्रातील उत्सवांचे हे उबग आणणारे बाजारी स्वरूप उत्सवामागील पवित्र कल्पनांना, भावनांना छेद देणारे आहे.

या बदलाचे कारण आहे पाश्चात्य संस्कृतीचा वाढता प्रभाव आणि तिने आणलेला चंगळवाद. १९८० नंतर या चंगळवादाने भारतीय तरुण पिढीला पकडीत धरले आहे. 'भल्याबुऱ्या मार्गाचा विधीनिषेध न बाळगता पैसा मिळवणे व तो चैनीत, मौजमजेत खर्च करणे म्हणजे चंगळवाद!' 'संपत्ती म्हणजेच यश' हे चंगळवादाचे ब्रीदवाक्य आहे. यंदाच्या पहिल्या युवा साहित्य-नाट्य संमेलनाचे अध्यक्ष डॉ. अच्युत गोडबोले आपल्या 'चंगळवादाचे थैमान' या पुस्तिकेत म्हणतात,

“अत्यंत वाईट मार्गाने जरी पैसा मिळवला असला तरी त्या लोकांचे, उद्योजकांचे, राजकारण्यांचे होणारे सत्कार, त्यांच्या मागे मागे फिरणारे नुसते चमचेच नव्हे, तर विकत घेतले जाऊ शकणारे तथाकथित बुद्धिवादी हे सगळे एकच संदेश देत असतात - पैसा हाच आयुष्यात सगळ्यात मोठा असतो, त्याच्या जोरावरच प्रतिष्ठा, प्रेम, प्रसिद्धि, मैत्री, सुंदर जोडीदार आणि इतर अनेक गोष्टी विकत घेता येतात.”

या चंगळवादापुढे सर्व पवित्र भावना, सर्व नीतिमूल्ये पायदळी तुडवली जात आहेत, सर्व जीवनमूल्यांचा बाजार मांडला जात आहे.

हे बाजारीकरण थांबवणे अवघड आहे. छोट्या मोठ्या कामासाठी लाच देणारा नाडलेला गरीब भ्रष्टाचारमुक्त होणे जसे अवघड आहे तसेच पैशाने मिळणाऱ्या मौज मजेसाठी हपापलेला समाज सुधारणे अशक्यप्राय आहे. थोडी फार आशा आहे (silver lining) ती अल्पसंख्येने सापडणाऱ्या युवा मंडळींची, जी आज भ्रष्टाचारविरोधी अण्णा हजारेंच्या पाठीमागे उभी राहण्यास तयार आहेत. चंगळवादी समाजव्यवस्थेऐवजी वेगळी सेवाभावी समाजव्यवस्था निर्माण करणे शक्य आहे; असा आशावाद व्यक्त करताना डॉ. गोडबोले म्हणतात, “या व्यवस्थेत प्रत्येकजण अनावश्यक खर्च टाळेल व आपला व्यवसाय समाजसेवेच्या भावनेतून करेल. अवघड वाटतेय हे, पण असा एक युवक वर्ग पुढे येत आहे तोच हे बाजारीकरण थांबवू शकेल.”

प्रस्तुत लेखकाला अशा काही युवा व्यक्ती भेटल्या आहेत, ज्यांनी त्याला अनाहुतपणे मदत केली आहे व त्याचे कष्ट कमी केले आहेत, व चांगले सेवाभावी युवक अस्तित्वात आहेत याची साक्ष दिली आहे.

तोपर्यंत.....

○○○○○-----○○○○○

आपल्या प्रतिक्रिया/सूचना कळवा:

Phone: 25881194

Email: joshi.bindumadhav@gmail.com

ओळखलंत कां डॉक्टर मला?

डॉ. सतीश अ. कानविंदे ठाणे (प.)

ओळखलंत कां डॉक्टर मला? पेशंट आलाकुणी
 कपडेहोते भिजलेले त्यात गटाराचं पाणी
 तोंडआपलं वाकडं करून आधी जरा हसला
 कसाबसा तोल सावरत खुर्चीमध्ये बसला
 डुलतडुलत बोलला मग खाली थोडं वाकून
 "अड्ड्यावरतीजाऊन आलोय आत्ताच थोडी टाकून
 कशीहल्ली दारू पाडतात कळत नाही काही
 पहिल्या धारेची घेऊन सुद्धा मुळीच चढत नाही
 नकलीदारू पितोय आणि त्यातच शोधतोय नशा
 लिव्हर झाली खराब आणि शरीराची होतेय दशा
 "दारू सोड"म्हटलंत म्हणूनच पोटात तिला सोडली
 बायकोगेली पळून आणि हिच्याशी मैत्री जोडली
 पोटातहोतेय जळजळ जरा काळजी माझी घ्या
 रॅनॅकबरोबर दोन चमचे जेल्युसील तरी द्या
 अड्ड्यावरती राडा करून मार थोडा खाल्लाय
 मलावाटतं वरचा एक दात जरासा हाल्लाय
 पोटावरती कुणीतरी फिरवून गेलाय चाकू
 बिनधास्त घाला टाके,तुम्ही करू नका का कू"
 रागावलेला मला बघून बरळतच तो उठला
 "अड्ड्यावरतीडॉक्टर आज तुम्ही नाही भेटला"
 खळखळून हसले बाकी पेशंट खजील मी झालोय
 कायकरू मी सांगा सर, तुमच्याकडेसल्ल्यासाठी आलोय
 सरतुम्ही काही सांगा, तुमचा सल्लामी मानीन
 'अड्ड्यावरतीजाणं सोड' म्हटलंत तरमात्र कानफटात हाणीन

दानाचा महिमा वैभव साठे

शतेषु जायते शूरा सहस्रेषुच पण्डितः |
वक्ता दशसहस्रेषु दाता भवति वा न वा ||

संस्कृत मध्ये असं एक सुभाषित आहे. त्याचा अर्थ असा की शंभर लोकांमध्ये एक शूर असतो, हजारात एक पंडित असतो, दर दहा हजारात एक वक्ता निपजतो तर (कित्येक लोकांमध्ये) दाता कधी होतो किंवा होत नाही. कर्ण किंवा बळीराजा सारखे आपले सर्वस्व दान करणारे तर फक्त पुराणातच दिसतील. परंतु आपल्या दैनंदिन जीवनात निःस्वार्थी वृत्तीने दान करणारे फार कमी लोक दिसतात. आपण देवाकडे साधी प्रार्थना निःस्वार्थी वृत्तीने करत नाही. मला हे मिळू दे, ते मिळू दे, नवीन घर, गाडी घेण्याची ऐपत येऊ दे; परीक्षेमध्ये यश, जाँव मुलांचे सुख, कीर्ती मिळू दे असे सारखे काहीतरी मागत असतो. ते मिळाले तर मी अमुक करीन असे "deal" करतो. ते खरोखरच मिळाले तर आपला मागण्याचा benchmark अजून वर जातो. पैसा, घर, प्रमोशन, गाडी काहीही मिळाले तरीही सुख मिळते का? एक साधे poll करून बघा... उत्तर नाही असेच मिळेल. याउलट एकदा समाधानी राहण्याची वृत्ती बाळगली; मित्र, भाऊ-बहिणी, सहकर्मचारी, शेजारी यांच्याशी ऐहिक गोष्टींची स्पर्धा कधीच केली नाही तर नक्कीच सुख मिळू शकते.

आता ही समाधानी वृत्ती कशी मिळवायची? ती काही बाजारात विकत मिळत नाही, ती अनुवांशिक तर नसते. "चला आजपासून मी Gym सुरु करतो" असे New Year Resolution करून ती सुरु करता येत नाही.... तर ती हळू हळू अंगी भिनवावी लागते. "I want it all and I want it now" ही चंगळवादी वृत्ती झाली आणि ती प्रचंड बोकाळत आहे. त्यावर control करणे हे अत्यंत महत्त्वाचे आहे. वर्षभर आपण कपडे, vacations, Electronic gadgets अशा बऱ्याच गोष्टींवर स्वतःसाठी, मुलांसाठी खर्च करतो आणि तो जरूर करावा. पण वर्षातून फक्त एक splurge टाळता किंवा delay करता आला तर ती साधी पहिली सुरुवात आहे आणि तेवढंच नाही त्यावर जेवढा खर्च झाला असता तेवढी रक्कम तुम्हाला दुसऱ्या कोण गरजू माणसाला देता आली तर तुम्हाला सुखी समाधानी राहण्याचा मार्ग सापडला असं समजा. हे एकदा करून बघा. ते तुम्हाला जमलं तर तुम्हाला ज्या गोष्टीची लालसा, तीव्र इच्छा होती तीच गोष्ट तुमच्याकडे काही काळानंतर आपोआप चालून येईल आणि तेव्हा तुम्हाला त्याचे जास्त समाधान लाभेल हे मी मला वारंवार आलेल्या अनुभवावरून सांगतो.

आपण मुलांना म्हणतील त्या वेळी हवे ते video games, खेळ, कपडे, बूट वगैरे घेऊन देतो तेव्हा त्यांना त्याची काही किंमत राहत नाही आणि आपण त्यांनाही त्या चंगळवादी संस्कृतीची सवय लावतो. मुलांनाही लहानपणापासून थोडेसं volunteer करायला शिकवलं आणि जगात "Haves and Have Nots" मधले फरक दाखवून दिले तर आयुष्यात ते बरेच काही करून जातील. आपण दर वर्षी पार्टी, बाहेर खाणे, सिनेमे, महागडे फोन, tablets, नवीन फर्निचर वगैरे गोष्टींवर जो खर्च करतो त्याच्या फक्त 1% आपण दुसऱ्या कोणा गरजू लोकांना दिला तरीही फार काही फरक न पडता आपण आपल्या सर्व गोष्टी चालू ठेवू शकतो. फक्त विचार करून बघा.

देवाला "मला हवे ते घेण्यायोग्य बनव" हे विनावण्यापेक्षा "मला इतरांना काहीतरी देण्यायोग्य बनव" असे म्हणालात तर तुम्ही स्वतःला हवे ते घेण्यायोग्य बनू शकता. हे सर्व तुमच्या इच्छाशक्ती मजबूत करण्यावर आहे. इथे फक्त पैसा दान करा असे म्हणण्याचा उद्देश नाही. दान हे पैसा, श्रम, रक्त आणि वेळ अशा कोणत्याही स्वरूपात करता येऊ शकते. किंबहुना पैसा दान करणे ही सर्वात सोपी गोष्ट आहे. दुसऱ्या कोणाच्या सुखासाठी वेळ देणे ही सर्वात कठीण गोष्ट आहे. एखाद्या वृद्ध, एकाकी माणसासोबत तासभर फक्त गप्पा मारल्यात तरीही तुम्ही खूप काही दिलंत आणि मिळवलंतसुद्धा!

असो, इथे प्रवचनाचा हेतू नाही, फक्त विचार प्रवर्तनाचा हेतू आहे. तुमच्या वर्तुळातील लोक, संस्था असं जिथे जमेल तिथे एखादी Pledge च्या आणि फक्त एकदा नाही तर सातत्याने ती पूर्ण करण्याचा प्रयत्न करा आणि बघा की तुमची नेहमीच काहीतरी 'देण्याची' क्षमता राहिल. तुम्हाला अशा एखाद्या संस्थांकडून काहीही 'घेण्याची' वेळ येणार नाही. तुम्हाला आपल्या कर्मभूमीत द्यायचे असेल तर Habitat for Humanity, American Red Cross, United Way, Childrens Healthcare of Atlanta, Boys/Girls scout अशा संस्थाना मदत करा. तुम्हाला आपल्या जन्मभूमीत काही द्यावेसे वाटले तर शाळा, अनाथाश्रम व इतर सेवाभावी संस्थाना मदत करा. फक्त एवढाच लक्षात घ्या की देवळाच्या पेटीत टाकल्यासारखे टाकू नका पण मदत खरोखरच गरजू लोकांना पोचते आहे की नाही याचा पाठपुरावा करा. तुम्हाला महाराष्ट्रातच नाही तर भारतात कुठेही आर्थिक मदत पाठवायची असेल तर महाराष्ट्र फाँडेशन (www.maharashtrafoundation.org) तुम्हाला ती व्यवस्था करून देऊ शकते. आता MF च का? तर तुम्ही अमेरिकेतून एखाद्या संस्थेला थेट मदत केलीत तर तुम्हाला त्या संस्थेला FCRA (Foreign Contribution Receipt Act) certification नसेल तर तुमच्या मागे कधीतरी चौकशीचे शुक्लकाष्ठ लागू शकते. तसेच MF तर्फे तुम्ही पाठवलेल्या रकमेसाठी तुम्हाला अमेरिकेत Tax Deduction मिळू शकते. तुम्हाला ज्या संस्थेला मदत करायची आहे तिला FCRA certification मिळवण्यासाठी महाराष्ट्र फाँडेशन तुम्हाला मार्गदर्शनही करू शकते. तुम्ही president@maharashtrafoundation.org या पत्त्यावर ई मेल पाठवून अधिक माहिती घेऊ शकता.

तर मंडळी, सुखी माणसाचा सदरा ही गोष्ट सांगायला चांगली असली तरीही सदरा सुद्धा न परवडणा-याने "मी सुखी आहे" हे म्हणणे हे practical नाही. पण आपल्या सर्व गरजा (needs) भागल्यानंतर वर सांगितल्याप्रमाणे आपल्या wants वर थोडासा संयम ठेवलात तर तुम्हाला सुखाची गुरुकिल्ली नक्की सापडेल. आणि हे फक्त स्वतः पुरते मर्यादित न ठेवता आपल्या वर्तुळातील इतरांनाही दुसऱ्या कोणासाठी मदत करण्यासाठी उद्युक्त करा.

वैभव साठे

अटलांटा, जॉर्जिया

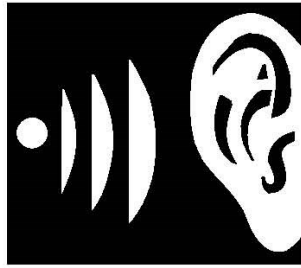
vasathe@me.com

Raghuvir Magic Show

Pienbee Hearing Aids

- ALL-IN-THE-EAR (ITE)
- BEHIND-THE-EAR (BTE)
- CANAL AIDS
- DIGITAL
- ANALOG
- MAJOR BRANDS
- FREE HEARING EVALUATIONS!
 - 30 DAY Trial Period

Contact: Bhalchandra (Bhalu) Nagarkar (425) 747-0524

Licensed Washington State Hearing Aid Fitter/Dispenser #HA 00000400

Advanced Placement (AP) & SAT/PSAT Tutoring Classes

AP Physics B & C
AP Calculus AB & BC
SAT/PSAT

Contact: Bhalchandra (Bhalu) Nagarkar – (425) 747-0524

Previous Teaching Experience:

-SAT/PSAT Training Courses

-Visiting Lecturer of Engineering Physics at:

- University of Washington
- Cogswell College
- University of Houston

ATIZ FASHION HOUSE

By

SWATI PADMARAJ

Traditional with a twist

Dressy Daywear & Custom Couture Bridal Services

13530 53rd st S Seattle, WA 98168 206.769.9918

www.atizfashionhouse.com

facebook.com/atizfashionhouse

**RAJ POU DYAL
MAYURI FOODS, INC**

C: 425 531 1223

Serving Greater Seattle area at 3 Locations:

REDMOND: 2560 152nd Ave NE Suite G Redmond, WA 98052

Ph: 425.861.3800 Fax: 425.861.3498

ISSAQUAH: 700 Gilman Blvd Suite D104 Issaquah, WA 98027

Ph: 425.313.1983 Fax: 425.313.1986

BOTHELL: 26011 Bothell Everett Hwy Suite A/C Bothell, WA 98012

Ph: 425.483.3000 Fax: 425.483.3006

TF: 800-874-5593

Happy Diwali

from

Abacus Math

Builds foundational math skills, including mental math

- Increases concentration
- Improves focus
- Teaches visualization
- Enhances creativity
- Instructor led
- Small class sizes

Next semester begins **January 2014**

Redmond Sammamish Seattle

Phone: 425-829-4252

www.abacuswest.com

SWARA-SADHANA SANGEET ACADEMY

North Indian Classical 1-on-1 Vocal Music Lessons

with Smt. Kumudini Nagarkar
(formerly known as Usha Vartak)

- *Teaching & Performing in the Northwest over 25 years*
- *Master of Arts in Music, S.N.D.T. University, Mumbai*
- *Student of Hridaynath Mangeshkar, Prabha Atre, Narayanrao Vyas, & Venkatesh Pai*
- *Teaching Children & Adults*
- *One-on-One 1 hour Lessons*
- *\$35/hour*
- *Located in Bellevue/Redmond
Near Crossroads Mall*

*For More Information
Please Call: 206-406-8514*

Wishing You a Happy Diwali and Prosperous New Year !!!

